

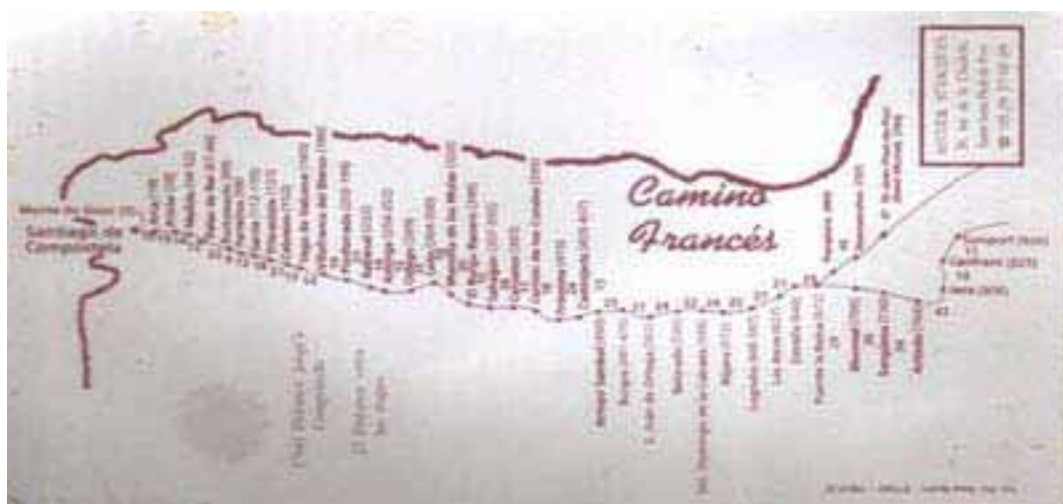
Lapok egy Camino jegyzetfüzetéből

Előszó

Camino. Nálunk misztikus szóvá avanszált, de spanyolul a lehető leghétköznapiabb jelentése van. Út. A közértbe, a postára, akár a hétköznapi posványába. Ha megkérdezel egy spanyolt, merre van a Camino, furcsán hunyorog, mit akarsz, míg végre kinyögöd, a Santiago de Compostelába vezetőt keresed, s akkor felragyog az arca. Mert a peregrinok, peregrinák, azaz a zarándokok vendégnek, mégpedig becses vendégnek számítanak ezen az úton. Látva a kollégákat, s a tükörben magamat, biztosan állíthatom, több van ebben üzleti számításnál. Nem vagyunk túl jó bolt. Inkább nekünk tűnik annak, hogy heteket tölthetünk egy elképesztően szép és gazdag vidéken filléres, sőt gyakran ingyen szálláson, sokak kedvességével megfűszerezve. De az út, az ÚT bölcsen van kijelölve. Az albergue-ék, a zarándokszállások szigorú szabályok szerint működnek. Mindegy mi történt veled tegnap, reggel korán el kell hagynod, és csak a forró délután közepén nyitja ki újra kapuit. Este pedig korán, főleg a jó kedvű, hangos muzsikával, a könnyű spanyol borok mámorával átitatott estékhez képest korán, bezár. És mindenütt (kivéve Santiago-t) csak egyetlen éjszakát tölthetsz. S akik körül vesznek ezekben délutánonként, szigorú szemmel vizslatnak, vajon közéjük való vagy-e. Vagy csak próbálsz eleveckélni e kedvezményes lehetőségbe kapaszkodva. Ha délutánonként pihenten érkezel, majd turistáskodsz egy kicsit, bizony kinéznek maguk közül. Nem kérdezik ki vagy, milyen vallást követsz, miért jöttél ide, csak az elszánást a szemedben, azt kérik, többnyire szavak nélkül, számon rajtad. És ha könnyűnek találtattál, nem szólnak, csak kezded rosszul érezni magad, mint kívülálló, majd nem érted, miért is küzdjél légszomjjal éjszakánként a tömegszállásokon, miért harcolj a zuhanyozóval nap, mint nap, hogy adjon még egy cseppecske meleg vizet, minek kelj fel hajnalban, pakolj álmosan, minek keresgélj a nem létező árnyékot, mindezt minek? Eljöttél, majd hazamész. Egy illúzióval kevesebb. De ha dolgod van, mindez a kellemetlenség csak apróságnak tűnik, ahhoz a reszkető boldogsághoz képest, hogy itt lehetsz, az egyetlen helyen, ahol lenni akarsz, így hát maradsz. Fáj a lábad, nőnek és fekélyesednek a hólyagok rajta, nehéz a zsákod, de maradsz. Csak arra kell csak már vigyáznod, szküllá helyett nehogy a kharübdisz faljon fel. Mert végighajszolhatod az úton a testedet, mégsem történik veled semmi, ha nem hagyod, mert az eseményeket szigorúan megtartod a fizikai sávban, hogy a testi erőfeszítés felszaggassa, szebb szóval megnyissa a lelkedet. Ilyenkor délutánonként nem elcsendesülsz,

hanem lábat ápolasz, miközben a győzelmi mámorod kárpótol minden kellemetlenségért, ma is te voltál a leggyorsabb, te tetted meg a legtöbb kilométert. Lesajnálsz a kövéreket, kezdőket, ügyetleneket, az útnak csak egy részét bevállaló spanyol családokat, és a végén bizony te is egyedül maradsz, a láthatatlan út kikopik a talpad alól, miközben a láthatót igyekszel magad alá gyűrti.

A láthatóban a Camino egy hosszú gyalogösvény Spanyolországban keletről nyugatra, a láthatatlanban angyalok tükre, ősi szépség és tudás birtokosa, ha van merszed belenézni, egyszerre látod benne magadat és a kegyelmet, amely kész magához ölelni, bármilyen vagy is, feltéve, ha hagyod.

2007. július 3. Budapest – Párizs

17. 25- kor száll fel a repülőgépem, Párizs felé.

„Indulat, lódulat!” bízta Apám mindig a gyereksereget, azaz minket, mikor nagy ritkán együtt ruccant ki a család. Szeretett játszani a szavakkal, annyira, hogy mindnyájunkat megfertőzött ezzel.

A repülőtéren búcsúzik el a páromtól és a kisebbik fiamtól. Az uram nagyon bizakodó, mert ismer, a fiam nagyon aggódik, mert szintén ismer. Mélyen a szemembe néz: Gyere vissza Mama! Felvidulva a sikeres szuggesztiótól visszaköltözik az arcára a szokott derűs mosolya: és érezd jól magad! Senki sem érti, minek is megyek el. De azért többen örülnek, hogy szokott örülségemnek újabb látható jelét adom, ők már félték, hogy az elmúlt évek konszolidációjában elveszítettem a szabálytalanságomat. Most megnyugodnak. Ötvenévesen, túlsúlyosan indulok neki egyedül az ismeretlennek. Annyit tudok csak, honnan indulok és hova akarok megérkezni. Az interneten megvettem a jegyeket egy nagyon nyomasztó vasárnap délután. Így vigasztaltam meg magam. Utána már nem volt több pánikrohamom. Egyelőre ennyit értek a céljaimból. Szörnyű fulladozni. Elég volt. De nem akarok gyógyszeren élni, inkább gyaloglok. Így hát felülök a repülőre és a hullámra. Hadd repítsen el az ismeretlenbe. Jobban félek attól, amitől el, mint attól, ami vár. Így könnyű.

Menekülvén a feladatoktól nem kis bosszúságomra utolsó este még Zsuzsa barátnőm rám tukmál egy neki tetszőt: naplót kell írnom útközben. Szeretem, nagyon, így hát nincs mit tenni, megígérem neki. Zoli pedig kiharcolja, hogy szokásomtól eltérően fényképezek is. Nem hiszek abban, hogy a lényeg átadható.

Elvadult ateista gyerek, majd kamasz voltam. Nemcsak Istenben, semmiben sem hittem. Mint vak állatka kerestem a meleget, ösztönösen, de rosszul, mert az ösztöneim is hibásak voltak. Szerettem a természettudományokat, mert a zavaros és kiszámíthatatlan világot racionalizálták. Fészekből kihullott madárcaként mesékkel ágyaztam meg magamnak.

Aztán tizenhét évesen meglátogattam egy boncolást. A tiszteletreméltó idős hölgy jelenvalóbbnak tűnt, mint a részeg boncmester. Semmit sem értettem, csak dideregtem a törött üvegen beáramló jeges levegőben. Néhány hét múlva egy homályos délutánon az ágyamban kucorogva megláttam a LÉTEZÉST. Szorongató érzés volt, névtelen erő, ami a karjába kapott, ugyanakkor mélységes gyönyörűség. Az apámnak hozott nevetséges keresztény brosúrákat elszoruló torokkal, a titkom bódulatában olvastam. Ez a hely, bármennyiszer is

hagytam el azóta, ma is nyitva áll nekem. Add Uram, hogy a végtelenséged mellett életem végeességében is higgyek, és ne vesztegessen el magam.

Azóta tudom, Isten mindenkinek szól, s hogy kinek, mikor és hogyan, ez egyedül az ő hatalmában van. Hogy meghallgatjuk-e, az meg egyedül a miénkben. Drágám, jó lenne megosztani veled ezt a képtelenséget, de nekem ebben a történetben csak a szeretet esélye maradt, nem egyéb. Nem hiszek a térítésben.

Már csak azért sem, mert nem akarok kettőnk közül én lenni a hívő, egyúttal kiosztva neked a hitetlen szerepét. Nehezen megszerzett, megszenvedett tudásom fontos talpköve, mindenki egyszerre hitetlen és hívő. Ha ezt nem tudjuk, akkor lelkünk egyik részével valamikor elvesztettük a kapcsolatot, így a másiktól nevezzük meg magunkat. Isten nem zavartatja magát létezésében attól, hogy lényünk egy része megtagadja, s ahogy én képzelem, nem igazán lelkesedik azért sem, ha hívőnek vallva magunkat, azt hisszük, mindenestül különbek vagyunk a pusztulásra ítélt világnál. Azt hiszem egyformán veszélyes az, aki dühöden rombol, vagy önhittén épít, mert azt hiszi, az ég üres, és az, aki úgy hiszi, a mennyországban bérleménye van, és a tulajdonjogára hivatkozva rögtön be is rendezi. Azok a gyülekezetek, ahol sokan élnek a mesterséges lelki béke megteremtésének evvel a sajnos nagyon is kézenfekvő formájával, szükségszerűen a gyűlölet forrásaivá válnak. Tékozlóként kétségbeesetten nézed a szorosan összezárt sorokat, szeretnél köztük legalább egyetlen Atyát, vagy legalább egy másik Tékozlót találni, hogy megoszthasd magad velük, de csak csupa sértett Idősebb Testvért látsz. Arra gondolsz, bár tudnák, ők is mennyi moslékot zabálnak, akkor lenne miről beszélni. Így nincs, kifordulsz a templomból. Jézus sem tehet egyebet, néz minket és sír. „Hogy valljalak, tagadjalak/ segíts meg mindkét szükségemben” sóhajtjuk József Attila sorával.

Egy Tarkovszkij interjúban olvastam annak idején a rendező hitvallását, ami azóta az enyém is: „Nyomába eredek mindazoknak, akik keresik az igazságot, és menekülök mindazoktól, akik megtalálták.” Bár talán a mondat második fele pontosabb lenne úgy, „akik birtokolják”. Nem sokkal később a 'Legfőbb Igazság Temploma' nevű japán szekta mérges gázokkal árasztotta el a tokiói metrót. Tarkovszkij tudta, miről beszél.

Az előző évek megpróbáltatásai következtében, melyek elsősorban a rengeteg, erőmet is meghaladó problémák megoldásából állottak, fizikailag és szellemileg el vagyok tunyulva, idegileg és lelkileg viszont túl vagyok pörögve. Helyre kell állítanom az egyensúlyt!

Négy éve kezdtem el igazgatni egy közepes méretű, komoly gondokkal küszködő általános iskolát a falunkban, meglehetősen ellenszélben. A képviselőtestület a nyakukra ültetett, annak

ellenére, hogy a tantestület 100%-ban leszavazott.. Odáig főiskolai tanárként fizikát és tudománytörténetet oktattam, mikor munkába álltam itt, az általános iskolát, hogy Zolit, a páromat idézzem, azt se tudtam, lövik, vagy tenyésztik. Az ellenségeimtől kellett megtanulnom az iskola működésének és működtetésének mikéntjét. Nagy ötleteim voltak, amíg működtek, de mindenkitől rengeteg energiát kívántak. Ezen az úton meg kell tanulnom a magam kontójára kivitelezni az ötleteimet. Jót tesz majd ez a próba a keménységemnek és az elbizakodottságomnak. Ez persze neked Zsuzsám nem sokat jelent. Mert ez az én Caminom, s ahogy elnézem majd a többieket, mindenkinek megvan a sajátja.

Este a párizsi metróban és Észak-Párizsban meglep a szegénység mértéke. Kopott fáradt arcok, utcán lakó kisgyerekes családok. Kérdezem Erikát, a régi kedves családi ismerőst, aki szívességből befogadott egy éjszakára, mostanában sokat romlott nálatok mostanában a helyzet? Á nem, válaszolja, csak azért lepődsz meg, mert erre még biztosan nem jártál Párizsban. Igaza van, eddig a központban laktam, és csak ott sétálgáltam. Erika a maga távolságtartó módján kedves és készséges. Jó helyen, jókor érint meg, de annyira nem enged közel magához, hogy meg is köszönhessem neki. Másnap pénzt ad, hogy vegyek egy könnyebb hátizsákot. Végül, kicsit küszködve a szégyennel, de megalkuvásom, kis megoldásokra való hajlandóságom jelképét, egy alkalomadtán kerekkes alkalmatossággá alakítható hátizsákot veszek. Nehezebb, mint a másik hátizsák, de ha úgy adódik, le lehet tenni, és magam után lehet húzni. Később ez egyszerre lesz szégyenem és védjegyem, amitől félúton már szeretnék megszabadulni, de akkor már nem lehet. Most már tudom, nélküle nem éltem volna túl az utat. De másodszorra már nem vinném magammal.

Július 4. Párizs - St Jean Pied de Port

Egész napos pihenés után éjjel 11-kor indul a vonatom a Gare de l'Est-ről. St. Jean Pied de Port-ba. Luxusutazás couchetten. Helyes francia és spanyol fiatalok közvetlen és kedves középkorú spanyol hölgyek. Jó előjel az elkövetkezendő hónapra, mikor ennek a népnek a vendégszeretetére leszek jórészt utalva. Alig tudok aludni az izgalomtól, hogy lekésem az átszállást Bayonne-ban.

Éjjel a vonaton zötykölődve azon töprengek, miért is nem akartam korábban sosem általános iskolában tanítani. Valószínűleg azért, mert ez az időszak életem egyik legnehezebb része volt, amit mélyen elzártam magamban, miután megoldani nem tudtam.

A büntudat mérgezte meg.

Ezt egy olyan ember ébresztette bennem, aki hatalmat szerzett felettem, ugyanakkor velem, általam akarta begyógyítani egész élete során szerzett lelki sérüléseit, hiányait. Kudarcot vallott, kudarcot vallottam, nem is lehetett ez másként, de rám a büntudat és alkalmatlanság érzésének Mount Everest - jét rakta ezzel.

Ettől nagyon magányos lettem, egyedül a mesék világában éreztem otthon magam. Hittem, létezik egy másik világ, ahol rendben mennek a dolgok, a félelmetes és nehéz időszakok után megjelenik az igazság, felölti fénylő köpenyét, megmutatja valódi erejét, valahogy ez a való életben sosem történt meg.

Ott úgy próbáltam helyrebillenteni a dolgokat, hogy folyton igyekeztem valami idegesítőt elkövetni, hogy végre átkerülhessek a hipertérből a valódiba, bármilyen büntetés árán is. Mivel bűnözni gyakran nem volt sem erőm, sem kedvem, így időnként jobb híján a mások bűneit is magamra vállaltam. Így bűnbakként legalább valamiféle szerepre szert tehettem, a nemlétezésnél azért jobb volt.

De a torzult lelkemre válaszként érkező elutasítás és undor egy életre megsebzett.

És fordítva, képtelen voltam a valódi szeretetre, senkiben nem bíztam

Hosszú betegeskedés és vegetálás úgy döntöttem, élni akarok, bármi áron, és szerencsére voltak olyan pozitívumok a gyerekkoromban, amik számomra is nyitva voltak. Egyfajta örömteli közösségben létezés, és a tudás szeretete.

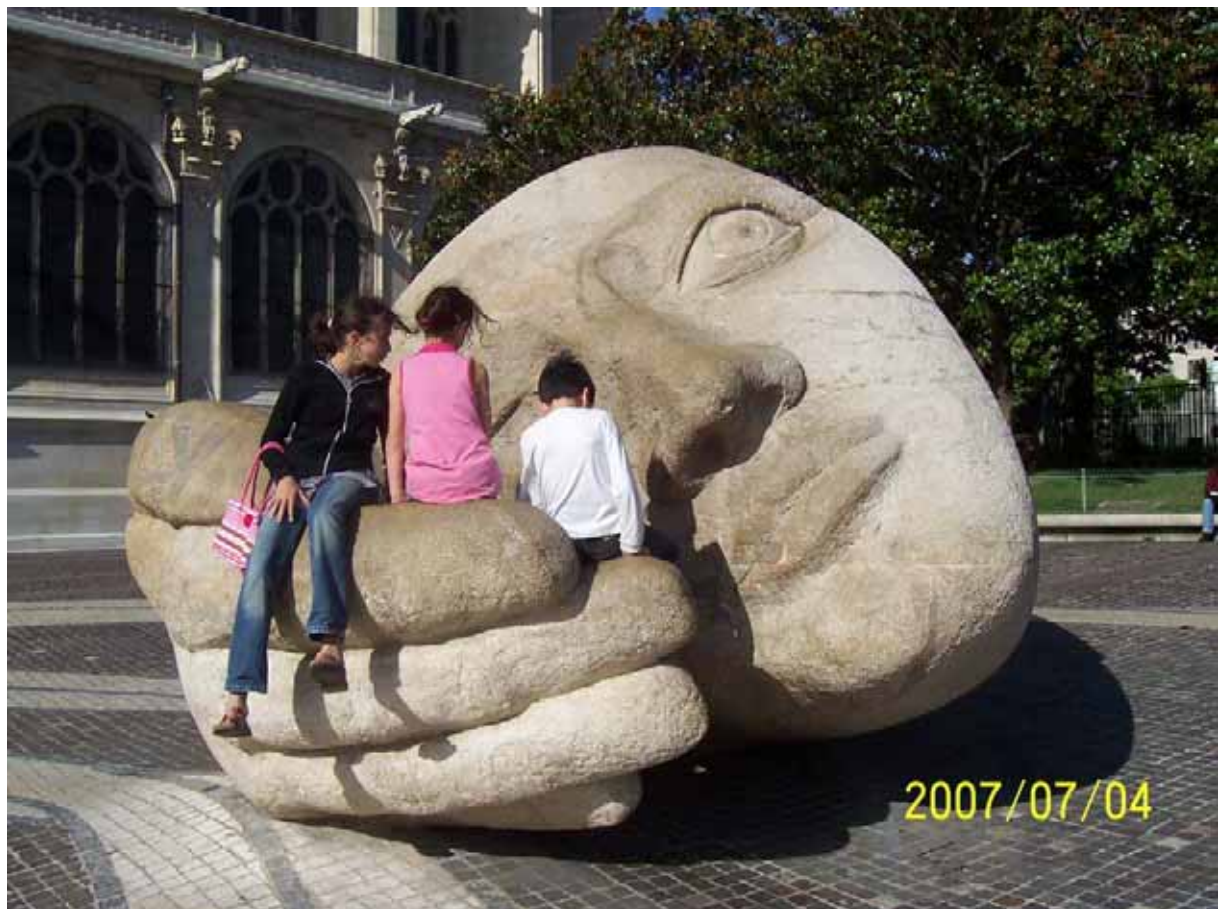
Megtanultam kreatív és értelmes emberként elismeréshez jutni, elkötelezetté váltam azok iránt, akik nincsen szájuk, mert benőtt, mielőtt valaki meghallgatta volna őket.

A reménytelenség tömör szikláját kezdték bennem lassan szétfeszíteni, morzsolni az igazság mégislétézésének kis erecskéi. Ez jó, de sok kinnal jár.

Ez is egyfajta zen, a kettős, két egymást kizáró valóság egybeolvadása ez a helyzet is, mint az élet minden valódi mélysége. Nekem kell segítenem, aki nem kaptam segítséget, így nem tudhatom, hogyan kell azt adni és kapni. Lázadozok ez ellen belül, de nem tehetek mást.

Próbálok ehhez a helyzethez elegendő erőt meríteni abból, hogy igyekszem közel engedni magamhoz a világban mindenütt jelenlevő szeretetet, amiből, talán kárpótlásul a nehéz sorsomért, nekem mindig sok jutott.

Pusztán egyetlen kérdésem maradt, kibámulva a sötét francia éjszakába, mennyire múlt, mennyire jelen ez?

Július 5. St Jean Pied de Port – Roncesvalles

Most kezd tudatosodni bennem, megint milyen örült kalandba fogtam. Félelmeimet és éhségemet a Bayonne-i pályaudvaron finom reggelivel „kezelem”. Mostantól ez lesz egy hónapig. Mmmm, nem is rossz.

Átszállás után rövid vonatút St. Jean-ba mesebeli tájakon, hegyek erdők, sebes folyók, zúgók. Grimm mesékbe illő. St Jean is itt maradt. Port, azaz kapu. Innen indul a francia út.

Mézeskalács házikók gonosz boszorkányok helyett készséges segítőkkel, akik nem engem tesznek a sütőlapátra, hanem az almáslepényt. Veszek is belőle az útra. Kiváltom a zárándokigazolványt, ami hűséges útitársam lesz, haj, milyen jól fog mutatni a sok pecséttel a végén! De ezt akkor még nem tudom. Kapok egy úti tervet, amely végig elkísér. Rajta vannak a lehetséges zárándokszállások, és a napi penzum kilométerben és szintkülönbségen. Naponta ötvenszer fogom ki-be hajtogatni annak reményében, hogy evvel közelebb hozhatom a végcélt. A gondolat hatalma.

Nem várom meg a következő reggelt, mert még tapasztalatlan vagyok. Délelőtt 10-kor pokoli hőségben rögtön nekivágok a nagy útnak.

Az első nap rögtön katasztrófának ígérkezik. Amíg kerekeken húztam a zsákot a háti szíja alágyűrődött és elvászott. A mai penzum Roncesvalles-be 24 km felfelé és 3 km lefelé. Majd 1000 m szintkülönbség. Húzom a kocsit rendületlenül. Zörög, mint az istennyila. Olyan

hangos, hogy nem látok tőle, meg kell állnom időnként, hogy élvezni tudjam a csodás panorámát.

Muris látványt nyújthatok, mert mindenki megmosolyog. De én elszántan örülök az életnek. Két belga angyal talán ezt meglátva dönt úgy, hogy megáll mellettem. Segítenek megvarrni a zsákom szíját, vizet kapok tőlük (többet más sosem indulok el enélkül). Narancssal kínálnak. Felvisznek egy darabon. Nélkülük nem értem volna el aznap délután Roncesvallest.

A hegytetőre érve keresztény fiatalokból álló társasággal ismerkedek meg. Két ír, két olasz, s egy magyar lány. Így, velem együtt éppen párosan leszünk nemzetileg. Rózsafüzért imádkozunk, mindenki a saját nyelvén. Én még magyarul sem tudom egy részét az imádságoknak, mivel evangélikus vagyok. Ettől nem kevésbé gyönyörű, és nem kevésbé megrendítő.

Délután öt óra tájban érjük el Roncesvallest. A tömegszállás egy ősrégi templomban van. Idős, igen jókedvű apácákkal. Minden porcikám fáj. Sokan vidámak, kipihentek, mert csak itt kezdik az utat. Mások még nálam is fáradtabban, és még később érkeznek meg. Ők a hozzám hasonló zöldfülűek. De itt még szerencsénk van. A későbbi szállásokon már szájalommal nézem a három-négy óra után bevánszorgókat, mert nekik rendszerint már nem jut ágy az olcsó vagy ingyenes helyen. Mehetnek a drágába, és holnap megint rettenetesen lassan fognak haladni, mert nem tudják a délután hátralévő részében kipihenni magukat. Olyan fáradt vagyok, aznap már nem eszem.

Július 6. Roncesvalles - Larrasoama

Másnap hajnali fél ötkor csörög valakinek a mobil ébresztője. Ő nem képes felébredni, én nem vagyok képes aludni, mert kétpercenként újra jelez. Az ötödik felvívogása után ott tartok, felkelek, és a keresztényi szeretet nevében lenyomom a torkán. Valamit megérezhetett a japán kislány, mert felkel. Majd mintegy félórán át zörög a nejlonzacskóival. Megölöm, kibelezem, gondolom, hogy lehet valaki ilyen érzéketlen bunkó? Mert még nem tudom, hány sötét hajnalon fogom én is ugyanezt tenni.... Lassan én is feltápászkodom, hatkor akár el is indulhatnék, de lélekben kisgyerekként kapaszkodom tegnapi, nálam majd harminc évvel fiatalabb társaimba. Várok rájuk, hogy felkeljenek, s elinduljunk. Hosszan reggelizünk, bár csak egy pohár teát iszunk néhány szelet keksszel közösen az alagsorban, de van már nyolc is, mire belevetjük magunkat az út sodrásába. Ők zsákkal, én zsák nélkül, mivel jutányos áron előre viszik a következő szállásig a zsákomat. Ez akkor remek ötletnek tűnik, tekintve felsebesedett lábamat, de este még nagyon fogom bánni ...

Ma azért sokkal kisebb a szintkülönbség, csomagom sincs, időnként mégis nagyon nehéz. Főleg, mikor az ösvény kavicsokkal teli vízmosásokban halad meredeken lefelé. Úgy fáj a lábam, hogy sportcipő helyett szandált húztam, pihentetni a lábam jó volt, de jóval kényelmetlenebb. Leglassabb közülünk az egyik ír, úgy harmincöt lehet, úgy néz ki, mint egy plébános, megsúgom, milyen hálás vagyok neki, bátorít a gyengesége. Vigyorog, érti.

Van már négy óra is, mire bevánszorgunk Zubiribe. Ők maradnak, nekem tovább kell mennem, mert a csomagom Larrasoamában vár. Na most esek kétségbe. Aztán a szokott módon megkeményítem magam, s rájövök, igazából mennyire vágyom az egyedüllétre. De nem találom az utat tovább. Így kénytelen vagyok az autóúton tovább menni. Pokoli hőség. A boka és térdvédőm alatt az ereim majd szétpattannak. Most értem meg, miért rázta az egyik apáca a fejét ezeket látva. Az út mentén leülök, leoperálom magamról őket. Máris jobb, sosem használok őket többet az út során. Este hétre, mire beérek Larrasoamába már darabjaimra hullok. Bezárás előtt egy perccel érkezem a hivatalba, ahol bejelentkezhettek a rosszabbik albergue-ba, persze a jobbik már régen megtelt. A spanyol tisztviselő az egyetlen kellemetlen, akivel hosszú utam során találkoztam. Idegességtől reszketve falzettben kiabál, hogy menjek távolabb az asztaltól. Talán azt hiszi, fertőző vagyok? Minek dolgozik egy ilyen ember pont ezen a helyen? – kérdezem magamtól. Az igencsak egyszerű szálláson haldokolva kis híján feladom. Gúnyosan szidalmazom magam. „Kiestél a cukros pixisből és rögtön magadon kívül vagy? Az a nem normális, amiben eddig volt részed, ez pedig az. Sose ismered meg az erődöt, ha most kiszállsz!” Aztán legyőzve félelemtől vezérelt fősვნისეგemet elmegyek vacsorázni a közel étterembe. Peregrino, azaz zarándokoknak szánt menüt eszem, két ausztrál nővel és egy némettel, Mariával, Triersből, egy asztalnál. Az utóbbival még sokszor keresztezi egymást az utunk. Az ausztrálok anyja és lánya, az anyja már egyszer megtette egyedül az utat, most elhozta a lányát is. Maria évekig küzdött a rákkal, aztán mire kigyógyult belőle, kiderült, 18 éves lányának is szembe kell nézni a gyilkos kórral. Ő is kigyógyult belőle, Maria azért jött, hogy megköszönje. Boldogság, alázat és derű sugárzott belőle. A vacsora elképesztően finom volt, és gazdag. Saláta, sütemény, sült hal krumplival, és jóféle spanyol bor. Az utóbbi segít elaludni a horkoló szimfónia közepette is. De el sem tudom képzelni, hogy mi lesz holnap. Mindegy, döntöttem, megyek tovább.

Július 7. Larrasoama - Cízus Menor

Csak a reggeli fényben tudatosul bennem milyen ékszervároskában aludtam. Már negyed hétkor a középkori kis hídon baktatok, s jókedvűen vetem bele magam az erdőbe. Félelmem elmúltával rájövök, az ösvényt jelző kagylókra és sárga jelzésekre nyugodtan támaszkodhatok, ezek külön segítség nélkül elirányítanak. Kora délután belém nyilall a felismerés, hogy már képes vagyok a hátizsák alatt nyögve másra is gondolni. Végül is, ezért jöttem! Annyi minden kavarg bennem! Erika azt mondta a hangomra, mikor énekeltem neki, hogy félek, ugyanakkor nyomulok vele, és a kelleténél jobban kiszépítem. Célzott. Talált. De hogyan tudnám megtalálni a saját hangomat? Erika szerint segítséggel. De vajon ki lesz az? Boenhoffer, akinek az írásaiból, leveleiből válogatott kis kötetét magammal hoztam, (visszavonom, dagadt, nehéz monstrum volt, ugyanis ha a hátadon cipeled, átalakulnak a dolgok fontosságáról, nagyságáról és súlyáról kialakult elképzeléseid, bár, a Boenhoffert sose bántam meg, egy pillanatra sem) azt mondja a pokolba vezető út jószándékkal van kiköveztve. Mert a jószándék félelemből ered, és így közvetetten a rosszat szolgálja. A belső hangom azt mondja, végül is szembeszálltam magamban ezzel a félelemteli jószándékkal, de még nem tudom jól csinálni. A félelmeimet erőszakkal próbálom legyűzni, ezen kéne, meg az ebből fakadó trágárságomon, durvaságomon, változtatnom. Pamplonába éppen a bikafuttatás idején érek oda. Mindenki fehérben és pirosban, és hovatarozását jelző kis piros kendővel a nyakán, még a csecsemők is. A bikafuttatás nem érdekel, még kevésbé a bikák nyilvános lemészárlása. A kedves spanyol egyetemisták szerint, akik az eseményektől távol az út szélén üldögélnek, és megkínálnak egy jeges itallal, ez az egész már nem egyéb, mint részeg és gazdag angolok és amerikaiak évenként megismétlődő tombolása. A spanyol hagyományokhoz már régen semmi köze sincs. A városon olyan gyorsan haladok át, ahogy csak lehet. Térdig érő dzsuva fényes nappal, ilyet még életemben nem láttam! Papírzacskók, üvegek, papír zsebkendők, kinek hol esett ki a kezéből. Szemetest sehol sem látok, valószínűleg az egyetlen óriási nagy kukában araszolok előre. A parkok telis-tele kábult hortyogókkal. Állítólag hajnalban mindig kitakarítják a várost a köztisztaságiak. Hát lesz dolguk, annyi biztos. Addig is, ki innen!

Nincs már messze a kitűzött cél, Cizur Menor. Csak örületes a forróság! Elhatározom, holnap még korábban indulok. A szállás talán a legjobb egész utam során, de összesen 27 hely van. A mögöttem érkezők már a parkban alszanak, vagy tovább mennek. A súly miatt, rajtam kívül, mindenki papírvékony hálózsákat hoz magával, s hajnalban, ki gondolná ezt a déli

forróságban, bizony erőt hideg van. Másnap összefutok az egyetemista magyar lánnyal, az első délutáni boldog kis csapatból, a szabad ég alatt éjszakázott, így helyes mondanom, ugyanis aludni nem sikerült neki, gyűrött és zöld az arca. A szállást a máltai lovagrend tartja fenn. Mindössze 5E-ba kerül, és a konyha nemcsak edényekkel de ennivalókkal is jól felszerelt, de ezért cserébe némi adományt elvárnak. Nem tömegszállás, viszonylag kis szobák öt-hat ágygal. Rendes fürdő, mosási, főzési lehetőség. Szemben vele egy ősi szépséget árasztó románkori kis templom, ahová el lehet vonulni, magasba emelni a lelkedet. A szálláson családi hangulat, nemzetközi nevetgélés. Soha rosszabbat!

Július 8. Cízur Menor – Puente la Reina

Hajnalban indulok, a szürkületben rögtön el is tévedek Vissza. Ilyenkor minden méter fáj. Éhgyomorra, extázisban mászok fel Alto de Poyora. Egy mulatságos öregúr kis lakókocsijában ingyen kávét osztogat a tetején. Mellettünk kétdimenziós bádog zarándokok vonulnak a szélben. A fáradtságtól úgy elvékonyodott (sajnos csak) a lelkem, beállhatnék a sorba.

Felfelé a hegyen alig kapok levegőt. Aztán a másik oldalon lebotorkálok egy hosszú kavicsos vízmosáson. Az aljában megállok egy szép Mária-szoborral szemben egy öreg kőpadon.

Komótosan megeszem az elemózsiám. Egy jókedvű hetvenes megy el mellettem, megkínál egy ánizsra emlékeztető ízű növényvel, mint kiderül, zarándokfűnek hívják, vagy valami hasonló. Oltja a szomjat. Gyengéd szeretettel beszél velem Az effajta csodák tartják szegény vándorokban a lelket. Tőlem telhetően viszonzom a kedvességét. Később hallom, valahol az út mentén halt meg, néhány nap múlva. Nehéz elhinnem. De útközben több zarándoksírral is találkoztam. Úgy képelem, ők már azért érkeztek ide, hogy végleg megérkezzenek, és boldogan léphettek át a fényes ösvényre mindahányan.

Múlik az idő, mennem kell, de alig tudom újra kezdeni az utat. Még egy tapasztalat. Útközben nincs megállás!

Délután egykor végsőkéig kimerülve érkezem meg Puente la Reina-ba. Vasárnap van. Éppen a mise végére érek oda a város legnagyobb templomába. Megpróbálok letérdelni, de úgy fáj a lábam, hogy kis híján elterülök, egy idősebb spanyol úr utánam kap, és megtart.

Ülök a gyönyörű aranytemplomban (itt ez már csak így dukál) és csorog a könnyem. Vége a misének, és én még tartozom egy úttal az ördögnek. Utolsó utáni erőmmel felvászorgok a város túlsó oldalán egy dombra, mert útközben kezembe került egy szórólap, mely szerint ott egy új és kiváló albergue található. A felfelé vezető út 350 méterét úgy tettem meg, hogy a 35

lépést tízszer leszámoltam. Milyen fontos időnként az elviselhetetlent elviselhető méretűre darabolni! Odafönt részeg csorda dicsizik elképesztő hangerővel. A tulaj nem mer nekik szólni, így úgy döntök, jó lesz nekem a hagyományos albergue, és visszavánszorgok. Fürdés után megebédelek. Annyira fáj a lábam, hogy az étel mellé felszolgált palack könnyű bort szinte mind megiszom. Kedves spanyol fiú kísér vissza a szállásra, romos állapotban. Kínos. Bízgat, hogy nem az én hibám, a sok gyaloglás után az alkohol így hat, semmi baj. Utána részegen hortyogok a szálláson. Miután felébredek, elképzelem a látványt kívülről, és szörnyen érzem magam. Majd este körbejárom Puente la Reina-t. Középkori kisváros. A templomok és a várfalak, a folyón átvezető római kori híd szinte teljesen épek.

Fájlalom, hogy nekünk szinte semmi nem maradt a múltunkból. Az, hogy ennyi szépség nem mindennapi látványa veszi körül őket a hétköznapiakban is, biztosan formálja a helyiek szépérzékét. Aminek sokfelé látom is nyomát. A kirakatok igényes és szép ruhákkal, cipőkkel és kiegészítőkkel vannak tele. Csak bámulom őket, mint József Attila a libacombot.

Július 9. Puente la Reina- Estella

Reggel korán indulok.

Növényzet alig. Napközben több, nálam is jóval kövérebb fiatal sporttárssal futok össze. Az egyik éppen egy vörös bazalt hegyoldalban araszol felfelé a tűző napon. Keményen küzdenek. Aranyosak, már csak helyzetükből adódóan is, ugyanis a profik szemében ők a páriák. Este későn érkeznek, lassan haladnak, de reggel újra nekivágnak. Az út folyamán egyre növekvő erővel. Talán én is ilyennek látszom kívülről?

Ebből a napból alig emlékszem valamire. Valószínűleg már napközben is rosszul voltam, estére pedig már a hidegrázás is erőt vesz rajtam, és a gyomrom is kikészül.

Estellában a szállásunk egy értelmi fogyatékos otthonban van. Ettől otthon érzem magam. Rejtély, mit érzünk és miért sajátunknak. Én például a zsidó embereket, kultúrát, és az értelmi fogyatékos gyerekeket, kezdettől. Pedig egyik sem részem, legalábbis ha a kézzelfogható tényekre támaszkodom.

Nem vacsorázom, helyette utánanézek a lehetőségnek, nem tudnám-e lecserélni a hátizsákomat egy könnyebbre. Nem tudnám. Ugyanis az üres zsákot postán feladni 50 E, az új 75 E lenne. Nincs ennyi felesleges pénzem. Inkább Estellában hagyom a törölközőmet. Mostantól a kendőmben törölközök. Engedélyezek magamnak egy szabadnapot gyógyulásképpen.

Július 10. Estella-Los Arcos

Reggel 7-ig alszom (máskor már fél ötkor görcsölök, hogy kelni kell, hogy elég korán elindulhassak), nyugisan megkávézok, aztán kiköltözöm a helyi parkba.. Megvarrom az elszakadt pizsamámat, megerősítem a hátizsákom szíját. Aztán Boenhoffert olvasok. Megdöbbenően tiszta gondolatok, olyan áttetsző, mint a magasabb matematika, ráadásul nekem személyre szóló. Mesterem.

Estella a legszebb kisváros, amivel az utam során találkoztam. Itt áll a navarrai királyok palotája, gondolom ez volt a székhelyük egy ideig. Itt láttam a legszebb templomot is, kősziklára építve és stílszerűen Péterről elnevezve. Megrendít az ősi ima, kőbe faragva. A gonosz akkoriban sokkal nyíltabban tombolhatott, így az sem volt vita tárgya, merrefelé kell menekülni, miközben betöri a kapukat.

Délután átbuszozok Los Arcosba. Abszurd kaland. Fél óra merengés, és túl vagyok az egyébként egész napi izzasztó gyötrelmet jelentő penzumom. Némi kétség és lelkipurdalás persze. „Akkor ez most mi?” nyaggatom magam, és hiányzik a gyaloglás is. Örület! Pedig

tegnap délután úgy éreztem, ha még egy hegy jön szembe, felrobbantom, de azonnal! Mert az utat úgy találták ki, ahány hegy van a környéken, arra mind fel kell menni. Sok bűne van az embernek. Azt is mindet ki kellett próbálni, hogy aztán már ne legyenek olyan ellenállhatatlanok.

Ma van a 2 éves házassági évfordulónk. Zoli hangja azt is elárulja, amit nem mond ki. Életem legjobb döntése volt, hogy hozzámentem. Pedig nagyot kockáztattunk ennyi rossz előzménnyel. De ha csak rágondolok, előnt a melegség.

Nélküle nem merném ezt az utat sem végigcsinálni. Ha nem tartaná bennem a lelket, azzal, hogy otthon vár, nem bírnám ilyen jól ezt az otthontalanságot. Nem ám.

Ahogy a hőség némileg enyhül, odahagyom rémes szállásomat, és beslattyogok a „városba”. A településen szerintem nem laknak többen kétszázán. Akkora temploma van, működő kolostorral az oldalában, hogy a Bazilika kezét csókolhatja neki. Változatlan formában a XVI. századból. A kolostor kerengő része nincs lezárva, s olyan rózsakertet kerít körül, hogy szerintem a szerzetesek odajárnak imádkozni, mert ezt az áhítatos szépséget a templom középkori faszobrai sem képesek felülmúlni.

A település dicsőségeiből napjaira mindössze néhány kereskedőház emlékeztet a templom körül. Ezeken kívül mindössze néhány jellegtelen házacska alkotja a települést. Mindig arra gondolok, Amerika kirablásából, egy amúgy kegyetlen de gazdag kultúra megsemmisítéséből Spanyolországnak mindössze ennyi maradt. Elnyerték a lottó ötöst országilag, s ez még sem hozta el nekik az Eldorádót. csak nekünk késeiknek némi szájtátást és áhítatot. Amit érdem nélkül kapsz, csak lóg rajtad, mint tehénen a gatyá.

Los Arcosban ér el telefonon a kislányom hogy megint nem vették fel az egyetemre a vágyott látványtervező szakra. Sír, nekem meg majd megszakad a szívem. Én éppen életem csúcán érzem magam, ő meg mélységes-mély gödörben ül. Próbálom vigasztalni, méregdrágán, de most mit számít ez. Lassan megnyugszik, bár nem hiszek a távgyógyításban. De most mi egyebet tehetnék? (Azóta eltelt egy év, idén felvették, sokkal jobb helyre, ugyanarra a szakra.) De ott és akkor napokig fojtogatott az elkeseredés, miért nem kaphatta meg ezt az esélyt a kicsi lányom. Nekem már csak kicsi lányom marad örökké, pedig amúgy gyönyörű, okos, ügyes felnőtt nő, de én nem tudok úgy gondolni rá, hogy ne jusson eszembe, hat lányom közül egyedül ő maradt életben, ő is éppen csak, de már akkor is nagyon tudott küzdeni.)

Vissza a szörnyű szállásra. Mégis csak jó az átmenetiség. Ha két napnál hosszabb időt töltök valahol, rögtön mindent ki akarok javítani, így legalább nem. Különben is hozzám passzol ez a vándorélet. Mikor reggel felébredek, már mindig otthon érzem magam, nem idegenben. Mindenütt jókat beszélgetünk, én csak idegenben tudok angolul, itthon jobban görcsölök. Odakint viszont virtuózan tudom nem túl nagy szókincsemet felhasználni arra, hogy megbeszéljem az erre kaphatókkal a világ dolgait, legyenek azok mexikóiak, ausztrálaboroginalok, németek, franciák, spanyolok, lengyelek, írek, angolok, olaszok, amerikaiak, vagy akár magyarok. Engem éppen ennyifélével hozott össze a sors utamon. Nem unatkoztunk. Los Arcosban két tüneményes egyetemista fiatallal, a Columbia egyetemről, cseréltük az eszmét. Biológushallgatók voltak és ritka értelmesek. Szóval két „szellemi arisztokráciával” társalogtam egy hajléktalanszálló jellegű szobában. Vicces.

Július 11. Los Arcos- Viana

Utálok reggelenként csomagolni. Pedig ez a nap kulcsa, az álmos kelések mindennapi rituáléja, belepasszírozni a zsákomba az összességében éppen dupla akkora térfogatú holmijaimat. Ilyenkor minden darab felesleges luxusnak tűnik, s gondolom a még aludni próbálók épp az én vesztemet kívánják, mint én a japán kislányét az első reggel. Nagyjából két hét alatt tanulom meg, hogy kell este úgy becsomagolni este, hogy másnap a sötétben már csak a hálózsákomat és hátizsákomat kelljen magamhoz szorítani, és így mások felzavarása nélkül tudok kiosonni a még sötéttel és szuszogással teli szobából. Felkelni nem nagy élvezet. Nekiindulni az útnak, a hűvös magányban, viszont annál inkább. A friss levegőben a lélek is engedékenyebb, konok disznóságaink visszafordíthatatlan következményei se tűnnek olyan elviselhetetlenek a madarakat hallgatva.

Estellában hagytam a törölközőmet, úgy látszik ennyi különbség is számít. A hátizsákom már nem az ellenségem. Ebben része van a korai indulásnak is. A koradélutáni hőségben minden mozdulat ötszörös erőfeszítést kíván. Ezért is nem megyek napi 30- 40 km-t, mint az ászok. (a kifejezésben azért jól tetten érhető, hogy bosszant, hogy ők jobbak nálam). Rá kellett jönnöm, nem ezért tudnak nagyobb távolságot megtenni, mert annyival gyorsabbak, hanem mert többet gyalognak. Délután négy-öt órára érkeznek meg. Megfürödnek, esznek, aztán fekszenek, mozdulni se tudnak. Vannak köztük könnyűléptű angyalok, akik kedvesek, csendesek, és profik, akik lenézik a többieket és csak egymással állnak szóba. Ők többnyire ki vannak akadva, látva engem kis trolley-mmal, kerek zsákkal. Mintha ez megcsúfolása lenne a Camino hősies vállalkozásának. Egyik felemmel szégyenkezem és egyetértek velük, milyen könnyű dolga van mindig annak, aki meg akar vetni! A másik felem viszont az súgja, éppen azért vagyok itt, hogy megszabaduljak a másoknak való tetszés kényszerétől. Egyébként fájó lábaimnak néha igazi kincs, hogy letehetem a súlyt. Esténként így is beletelik vagy két órába, mire magukhoz térnek. Az alig észrevehető angyalokon felül a legbecsesebb útitársak számomra az életművészek voltak. Úgy képzelem ők éppúgy kedvére való a Magasságosnak gyermeki lényükkel, mint az előbbiek. Itt vannak, mert van olcsó szállás, jó társaság, szinte a semmiből élnek, de sosem akarnak megkopasztani, pláne legyőzni senkit. Ha van hol aludni hol, jó, ha nincs, az is jó. Ha van mit enni, hálát adnak, nem vetik meg a borocskát sem, ha nincs, nem bántódnak, majd holnap. Buddhák megvilágosodás után. Nem bírom sem a Camino, sem az élet savanyú zárándokait. Hogy lehet valakinek attól jó, hogy rossz? Persze le kell győzni a félelmeinket a szabadságért cserébe, de vannak, akik mint a borostyánban a

bogár, ebbe a maguktól való félelembe kövülnek bele egy egész életre. Ettől féltem a sok ifjú keresztény zarándokot is, akik ellepik az útnak különösen az utolsó szakaszát. Ők máris túl jók.

Egy hosszú, nem különösebben érdekes út után érkezem meg Vianába. Be kell látnom, Logrogno már holnapra marad. Jól döntök. Viana szabályos középkori kisváros, az eredeti városfalakkal körül véve. A katedrálishoz csatlakozó zarándokszálláson kapok helyet. Házigazdánk, egy copfos francia pap, eltökélt, kedves és gyakorlatias. Együtt megyünk este misére, utána együtt vacsorázunk. A társaság nemzetközi, egy német és egy lengyel életművésszel 'feljavítva'. A misén külön kihívnak minket, és a miséző pap egyenként megáld minket. Máris lényegtelenné válik a hasogató kín a lábamban. Este bőven fogy a bor, a copfos pazar vacsorát készített, rengeteget nevetünk, francia-spanyol-angol-német-orosz keveréknnyelven évődünk. Távol mindenkitől, aki valóban fontos nekem, sosem éreztem magam sehol ennyire otthon. Elválaszthatatlan kettősségeink. Heisenberg bizonytalansági relációja, mint a lélek sajátosságainak fizikai vetülete. Mikor majd elbúcsúzunk Woitekkel néhány nap múlva, ő is sír, bár nagyon titkolja. Megvan a címe, írhatnék neki, nem teszem. Az éjjel már kevésbé sikeres. Vékony a matrac, szűk a szoba, nincs levegő. Így könnyű a kelés, alig várom már, hogy induljak.

Július 12. Viana-Nájera

Reggel leballagok Logronoba. 12 km, mi ez nekem. Nagyon múlik az idő, közeledik a nap, mikor gépre kell szállnom, ezért most kihagyom Naverretet, és az oda vezető forró és növényzet nélküli utat, egyenesen Nájera-ba megyek, busszal. Este a profik érdeklődnek, hogy-hogy ennyi utat tettem meg Vianánól idáig. Szívesen bevallanám, csak félek, hogy akkor ugrik a szállás. Gyanússá válok, és ez nem jó érzés. De a belső hang azt mondja, igazi zarándok vagy, bárki, bármit gondol, idehozod elém a saját gondjaidat és a másokét is, hát ne félj és ne szégyenkezz.

Délután átsétálok a várost kettészelő folyón, amit érdekes növényzet borít be, és meglátogatom a helyi strandot.

A kedves pénztáros néni ingyen beenged. Úszok!!! Igaz, a víz jéghideg. Mégis ajándék, mégpedig teljesen váratlan. És éppen ez az út lényege. Nem te akarod, csinálod, mered, ő víz magával, helyetted is akar, támogat, megítél. Nem a felszerelés, nem a kilók, nem a nemzet

számít abban, hogyan bírod a gyűrődést. Az számít, odaadod-e magadat ennek a kalandnak, hagyod-e, hogy megajándékozzon. Vagy helyette inkább ugyanazt akarod, mint otthon. Mindent Te meghatározni. Hol aludj, mit egyél, kivel találkozz, mikor legyen könnyű, mikor legyen nehéz. Ha ebben a lelkiállapotban vagy, jobb ha maradsz, ahol vagy, mert hiába jössz. Tömegszállások, húszan horkolnak felváltva, fáj a lábad, amikor már kész vagy teljesen, egy újabb hegy jön, vagy egy újabb botorkálás egy vízmosásban lefelé.

Drága a kaja, hangosak a többiek, hajnalban még aludnál, de a többiek már ott zörögnek.

Drágán sok kényelmetlenség.

Aki nem tudja, miért van itt, ha nem muszáj neki maradni, 2-3 nap után feladja. Megy haza.

Lehet fiatal, fitt, profi felszereléssel. Akkor is.

De akik tudják, miért jöttek, azokat mindenestől elvarázsolja ez az élet.

Július 13. Nájera- St. Domingo de Calzada.

Már meg sem érezném, ha a lábam nem fájna ilyen kegyetlenül. Hajnalban hosszas beszélgetést folytatok Istennel.

„Durva vagy erőszakos és időnként kegyetlen” - mondja. ”Tudom” - válaszolok én. De miért?

„Mert nem tudod, hogy annak idején én is ott voltam” - válaszolja. „Azt hiszed, a világ két részből áll, te, meg ők. Akiket be tudsz olvasztani, az te, akiket nem, az ők”

Szóval ne vess csak Erzsike, én is dzsungelharcos vagyok. Ajaj!

„És ott voltál?” – kérdezem. „Ott” -- válaszolja.

A fájdalom, ami belülről rág, még tegnap délután a strandon állt belém. Down-kórós spanyol kislányt figyeltem. Kiszáradt anyja figyelmét igyekezett magára vonni, hiába, az órákon keresztül egyszerűen RÁ SE NÉZ. Szegény kicsi próbálkozik, újra meg újra, tétován a lábát nézi, toporog. Legszívesebben ölebe venném és hazavinném. Közben az anyját is sajnálom,

minden egyes porcikáján látszik az üvöltő boldogtalanság. De a szívem mégis a kicsivel van. Fáj így látnom őt, és elfogadni, hogy nem tehetek érte semmit. Pankára és Pannira gondolok. Gondolatban átölelem Pannit és megköszönöm neki, hogy Pankának nem ez a sors jutott. Ebben a pillanatban kimondhatatlanul hálás vagyok neki ezért. És elszántam nyelem a békát, hogy vannak helyzetek, mikor nem segíthetek, hiába szeretnék.

Imádkozom érte, hogy a Magasságos legyen vele, és mentse ki reménytelennek tűnő helyzetéből. „Vajon velem is ott voltál”- kérdezem újra meg újra. „Ott” – ismétli meg sokadszorra. „És te is velem voltál, ott van rajtad a kezem nyoma. Látod, az enyéim mindig felismernek erről. De csak ösztönösen hiszel, a világképed ma is a régi. Te és Ők. A könyörtelenek, a szűkagyúak. Innen a haragod és a durvaságod. Hogy nem érzed őket, csak veszélyes ellenségként” „Hogyan változhatnék meg Uram?” „Ne akard, hogy ölbe vegyenek, és te se vedd ölbe a világot, ha nem akarsz túlkoros gyermekeket dajkálni egész életedben. Mert most ez van, és ebbe vagy belegebedve, s ettől nem tudod jól elosztani a munkatársaid között a feladatokat. Hívj be engem a létezésedbe és bízzál bennem. Hagyj, hogy munkálkodjak, és ne féltsd tőlem, se a nehézségektől és a fájdalomtól a többieket. Magadon tapasztalhatod, hogy ezek kinyitnak. Nem a fájdalom a legrosszabb valójában, hanem a téves isten nélküli lét. Mert az megöli a lelket. S azzal együtt a testet is, csak egy bizonyos idő után. Nincs test és nincs lélek külön. Egyben vagytok, egyben születettek, s egyben haltok meg. S ami utána lesz, az már új idő, az már MÁS.

Tartsd a testedet Isten templomának, kezeld és szeresd. Ne csak etesd, dolgoztasd, levegőztess, locsold, tedd próbára. Nem hiábavaló ez. Mert vele megy a lelked is. Ez nagyon fontos. Ahogy a tested is együtt rezeg a lelkeddel. A test gyakorlatai út a lélek gyakorlataihoz. Nőjj ki a csecsemővágyból, lépj ki az anyavágyból.

Levegős felnőtt-lét. – ez való neked!”

„És ezt hogyan tudom véghezvinni igazgatónőként?”

„Megfelelő helyettesekkel. Mindehhez idő kell, de a lehetőség ott van előtted. Csak változtass a világképeden és ne akarj mindenkit legyőzni. Vagy ölbe venni vagy agyonütni. És Zoli? Nehéz lesz. A félelem még gyakran erősebb benne, mint a szeretet. Simogasd el benne az előbbi, tápláld benne az utóbbit. Ahogy eddig is. És vonj magad köré varázskört. Ezt megtanulni a dolgod. De hol van már tőled a kétségbeesés hosszú és sötét korszaka?”

St. Domingo de Calzadában nagyon kellemes a szállás, és én nagyon rosszul vagyok. Fizikailag ez volt a mélypontom. A konyhában jókedvű spanyolok főznek, de olyan tömény a készülő étel illata, kimenekülök az udvarra, majd a városba. Szépség és jókedv vesz körül mindenütt.

Július 14. Santo. Domingo de Calzada - Belorado

Könnyen indulok, de útközben egy félig kiszáradt patakra néző kőpadon jól esik megpihenni és töprengeni.

Nem tudjuk, kik vagyunk.

Minden tulajdonságom közül talán kíméletlen és mohó tudásvágyam a legjellemzőbb. Evvel gyógyítom mélyről fakadó bizonytalanságom, nem túl jó eredménnyel. Mindannyiunknak vannak praktikái, hogy elkerüljük a „kívül-belül leselkedő halál”-al való találkozást. Az enyém egy gigantikus kísérlet: Minden alkalommal úgy győzöm le az ismeretlent, hogy félelmeimet félretolva hagyom, hogy szájába vegyen, megrágjon és kiköpjön, aztán darabjaimból új életre kelve visszafordulok, és számba veszem, mi maradt belőlem. Nincsen már egy ép porcikám, de egyre kevesebb dologtól félek. Csak magamtól, hogy nem vagyok. Mert ti, akik a biztonságomba menekültetek annyiszor, nem tudjátok, a próbák idején újra

meg újra sötéten hullok, s nincsen kapaszkodóm egyéb, mint a türelem, hogy egyszer minden próba véget ér.

Közben egymás után érkeznek, majd húznak el mellettem az egyre ismerősebb társak

Beleöszülve a kísérletezésbe lassan visszavonulót fújok. Talán nem érdemes azért küzdenem, hogy én vegyem kézbe a világot, pusztán azért, hogy elkerüljem, hogy meg kelljen bíznom másokban.

Heisenberg csodálatos egyenlete a bizonyos bizonytalanságról lassan egy évszázados, de még mindig nem ment át a köztudatba a fizikán messze túlmutató tanítása. A világ megismerése nem az univerzum színpadán folyó előadás megtekintése, hanem kapcsolat, amely minden résztvevőt átalakít.

Nappal a tiétek vagyok feladatok. Feleség vagyok, Mama, igazgató. Elszánt és erőszakos. Az álmaim kegyetlenül hajszoznak, nehéz másokkal könyörületesebbnek lennem, mint magammal, de igyekszem.

De a hajnalok az enyéme. Ilyenkor az önfeledt létezés és a mindennapos feltámadás varázslatában megnyugszom. A Camino-n is ezek a homályos, hűvös, a párába burkolódzó hegyekkel körülvett végtelen horizont látványába beleszédülő órák voltak a kedvenceim. Mondtad, hogy erőszakos vagyok és türelmetlen, mondtam, tudom, mondtad, ne féljek már

annyira, hogy hiába múlik el az életem, nem sikerül bebizonyítanom, hogy érdemes vagyok az emberek szeretetére. Meg kell tanulnod elveszteni mások szeretetét, mondd, megpróbálom, válaszolom, és így tovább, rovom a kilométereket, és hallgatlak, mert beszélsz hozzám.

Este Belorado - ban ünnepség. A föld és az ég fukar errefelé. Kevés termőföld és kevés eső. Mégis örökké ünnepelnek. Hogy csinálják?

Július 15. Belorado - Villafranca montes de Oca

Ma beszélek utoljára Zolival telefonon, holnaptól SMS. Megrándította vállát és nagyon fáj neki. Bárcsak otthon lehetnék vele, hogy dédelgessem!

Autóúton trolley-ztam ma végig az utat, mert csak erre voltam képes. Ugyanis egész éjjel ingajáratban volta a klotyóra. Az esti peregrino menü úgy látszik megártott., de nem aggódom, reggelre nem sok maradhatott meg bennem belőle. Vasárnap. Buszjárat nincs, maradni nem lehet, hát menni kell, akárhogy is. De legalább a hegymászástól megkímélem ma magam. A vacsora maradékából készített szendvics egész napra kitart. (Azért estére némileg megéhezek.) Már lélekben készülök a holnap reggelre, 3 km hosszan egy emelkedő következik, vajon hogyan fogom bírni? Korán kell indulnom, hogy mire kimelegszik az idő, már túl legyek rajta. Amúgy még 18, így összesen 100-nak fogom érezni.

A reggeli autóutas meditációmon azon elmélkedtem, hogy meg kell szabadulnom a kegyes, mások kedvéért kimondott hazugságaimtól. Ez rakódik rám ennyi plusz kilóban. Minden egyes hazugság újabb hájtömeg.

Korán érkezem Villafrancába, kis hegyi település. Kávé és szendvics egy kis bárban. 14 km után milyen jól esik! Úrinőnek érzem magam. Én vagyok az első az albergue-ben. Kedves spanyol donna és még helyesebb lánya. Persze nem beszélnek angolul, igaz, én meg spanyolul nem tudok, pedig ez Spanyolország..

Délután Boenhoeffert olvasok.

Életem első időszaka meghívás élni mások szenvedését és sajátomat elfelejtettem átélni. És feladathoz, de nem reménytelen. ami velem történt, nem vagy kegyetlenségből történt. életemre. Hozzád igyekszem,

volt a kereszthez. Hogy át tudjam haragját. Csak sajnos közben a ez nagy baj. Fel kell nőnöm a De ez kopernikuszi fordulat. Hogy ostobaságból, nemtörődömségből Hanem ez volt a meghívóm az Uram! De hogy holnap ez a hegy?

Nem akarsz egy kicsit közelebb jönni? (És főleg alacsonyabbra!) De félre a viccet! Köszönöm. Adj erőt, hogy ott legyek meghívottaid között asztalodnál, Istenem!

Július 16. Villafranca Montes de Oca - Atapuerca.

Villafrancában David és Susanna Ausztráliából újra feltűnnek. Santa Domingóban beszélgettünk először Már akkor feltűnt, milyen kedvesek és okosok. Susanna aboriginal, ausztráliai bennszülött. Amúgy angol tanár, aki jelenleg éppen fiatalkorú bűnözők szabadlábra helyezési kérelmeinek felülvizsgálatával foglalkozik. David nyolc évvel fiatalabb nála, vegyész. Mindkettőnek isteni humora van.

Reggel ¼ hatkor indulok. Még alig pirkad, de a sötétben legalább senki sem látja, ahogy kinlódok. Utolsó percre ott a kísértés, hogy feladjam, és buszra szálljak. De képtelen vagyok rá. Szerencsére. Gyönyörű napot kapok jutalmul a kitartásomért. Az emelkedő, amitől annyira félttem, nem is olyan vészes, és jól járható. A csúcson ér a napfelkelte. Olyan mint egy személyre szóló kinyilatkoztatás. Boldog vagyok.

St. Juan de Ortega 12 km-re van Villafrancától. Daviddal előző este sokat viccelődtünk. Az útikönyve megemlítette, hogy ezen a helyen nemigen lehet egyebet enni, mint a templomhoz tartozó szerzetességben felszolgált, és esténként együtt elköltött fokhagymalevest. Hát tényleg elég kietlen hely. Az idő sem kedvez nekünk, egész nap csepereg. A kolostor melletti bárban még egy nyomorult szendvics sincs a kávé mellé. Dél-Koreából érkezett útitársunk Kim süteménnyel kínál. Ez itt így természetes. Közös az otthonunk, s mindannyian vendégek vagyunk benne. Annak is örülök, hogy már csak 6 km Atapuercáig!.

De mielőtt nekiindulnék, felfedezem, hogy az alig megvilágított templomban különleges festett falfaragások vannak. Próbálom lefényképezni őket., közben pont lemerül a gépem. Kikapcsolom, bekapcsolom, hogy legalább még egy, és még egy fotót engedélyezzem nekem.

A nagyja megörökíttetlenül marad. Bevésem a szívembe középkori bájukat és tisztaságukat, és magammal viszem mindazt, ami úgys lefényképezhetetlen.

Az eső, nagy szerencsénkre csak azután ered el igazán, miután megérkezünk Atapuercába, amely egy híres ősemlék lelőhelyről híres.

Este együtt vacsorázok Davidékkel, akik igazi gourmand-nak bizonyulnak. A tulaj, csapzott külsőnköt látva, Davidet, Susannát és engem átkel egy másik terembe. A majmok itt étkeznek, jegyzem meg epésen. Susanna egy villanás alatt átalakul majommá, vakargatja magát a lábával, rőfög, és nem eljátssza, hogy majom, hanem az. Ilyet még életemben nem láttam. Rácsodálkozom a kincsre, aminek birtokában van.!

Este a szállás igazán európai, panzió jellegű, de a szokottnál egy kicsit drágább, 7 euró. Davidékkel alszom egy négyágyas szobában. Nem túl sokat, mert a 3 fogásos kitűnő spanyol vacsora megfekszi a gyomromat. Különben is délután elnyomott az álom, és kialudtam magam. Ilyenkor lehet forgolódni, töprengeni, aztán másnap hajnalban az álomosságtól ájultan felkelni. Éjjel különös álmokat látok. Nem is egészen értem őket, mindenesetre megjósolják a halálom időpontját és körülményeit, hát inkább hagyjuk. Kezdenek bennem elrendeződni a dolgok. S ebben sokat segítenek az álmok

Július 17. Atapuerca- Burgos

A reggel megint megindítóan szép. Felmászok a hegyre, aztán hosszan poroszkálok lefelé az egyetemes világképében. Már egész jól bírom a zsákot. Körben a hegyek karéja. Az ég olyan hatalmas, Isten olyan közeli!

Hegyek felfelé, mellettem egy fiatalasszony. szipog. Automatikusan nyújtom neki a zsebkendőt. Meghatódik. Még nem tudja, mennyire természetes ez itt.

A csúcson keresztül. Körötte kövek. Mindenki igyekszik itt hagyni a bűneit, ezt jelképezik ezek. A kőlerakás mozdulata hozzásegít a valódi lerakáshoz. Hogy miért? Jelképekben élünk.

Látom azokon, akik velem együtt már kezdetektől itt vannak, hogy mennyi mindenre megtanít minket az ÚT. Oda kell figyelni az apróságokra. Legyen vized, reggel valami harapnivalód, mielőtt lakott helyre érsz, figyelni kell a sárga kagylójelzést, mielőtt lefekszel össze kell pakolni, hogy reggel ne zörögj a többiek fülébe, akik még aludni szeretnének. Bár ebből a csapatból már senkit sem kell felkelteni. Mint a szánhúzó kutyák, alig várjuk hogy hátunkra kerüljön a hám, és talpunk alá az út, hogy beleszagolhassunk a harsogóan friss hajnali levegőbe. Már 6 óra előtt ott toporgunk (az időeltolódás miatt ez itt hajnalok hajnala), várva arra hogy kivilágosodjon végre annyira, hogy elindulhassunk.

Villafrancában (az egy könnyű nap volt) délután elindultam egy közeli (3km) kis tóhoz. De visszafordultam. Elviselhetetlen volt a gondolat, hogy hiába tegyek meg ennyi kilométert. Milyen hülyeségnek tűnik ez utólag. De ott nem! Takarékoskodni kell az erővel.

Ma azon töprengtem, valójában két énem van, és a kettő kölcsönösen fedezi egymást. Egy anya és egy csecsemő én. Tiszta röhej. Saját anyám vagyok és magamat ringatom. Ki kéne hozzám hívni a mentőket.

Még Atapuercában elromlott a telefonom (no service, ezt írja ki, bármit is nyomkodok rajta). Nem tudok semmit Zoliról. Szörnyen rossz érzés, talajtalannak érzem magam.

Burgosz előtt nevenincs kis falu. Mindannyian, az összes kedve ismerős összeeverődünk. Pia Trierből, Woitek Varsóból, David és Susanna Sidneyből. Üldögélünk a kávézó előtt, valójában a nagy égi asztal körül, előlegben.

Aztán mindenki a saját tempójában becsorog Burgoszba. Világcsodája. Nem csak az útikönyvek állítása szerint, hanem tényleg.

De mielőtt várost néznék, megjavítatom a telefonomat egy Vodafone lerakatban. Oh, most az egyszer, áldott globalizáció!

A szállásom pazar, a katedrális tövében, kicsi és otthonos. Sorba kell állnom, hogy bejussak, végül sikerül.

Bóklászok a városban, a katedrálisba a belépő mindössze 1 euró a zarándokoknak, cserébe láthatom azt a csodát, ami józan ésszel elképzelni is nehéz. Monumentális és személyes, minden részletében megszólít és lenyűgöz egyszerre. Szobrász fiamnak kötelezővé kéne tennem, hogy mindezt megnézzé, mert amit itt látunk, az a szobrászat virágoskertje. De nekem továbbra is az ortegai faszobrok a kedvenceim.

Megjegyzésként, mielőtt megtudom, hogy nekünk, zarándokoknak létezik egy ilyen kedvezményes jegy, körbeszaglászok nem lehetne-e megúszni a belépőt. Ex-nemzetközi szélhámos, visszaesésekkel, ez vagyok én. Add Uram, hogy őszintébb tudjak lenni magammal! Mindenki megkönnyebbülne, leginkább én.

Este pazar vacsorát eszek. Pompás paripa vagyok, ahogy apám mondaná, azaz pazar-ló. Pálcikára tűzött sült halat és zöldségeket kapok, miután valamire taláломra rábökök az étlapon az Estrella de Galicia nevű étteremben. A pálcikákat ismeretlen eredetű sárga szószba mártogatom. Sajtos melegszendvicset és egy pohár sört is hoznak mellé, menüben. Bámulom a zajos estét, mindent újrahangszerel körülöttem a meditterán éjszaka jókedve és fűszeres illatai. Végtelenül szabadnak érzem magam

Július 18. Burgos-Ponferrada.

Ma nyugisan keltem végre, bár jobb lett volna, ha alaposabban utánanézek a buszjáratoknak, mert akkor rájöttem volna, hogy 6.45 - kor ment egy közvetlen busz Leonba. Azzal sokkal kényelmesebb és rövidebb lett volna az út. De legalább maradt egy fél napom erre a gyönyörű városra.

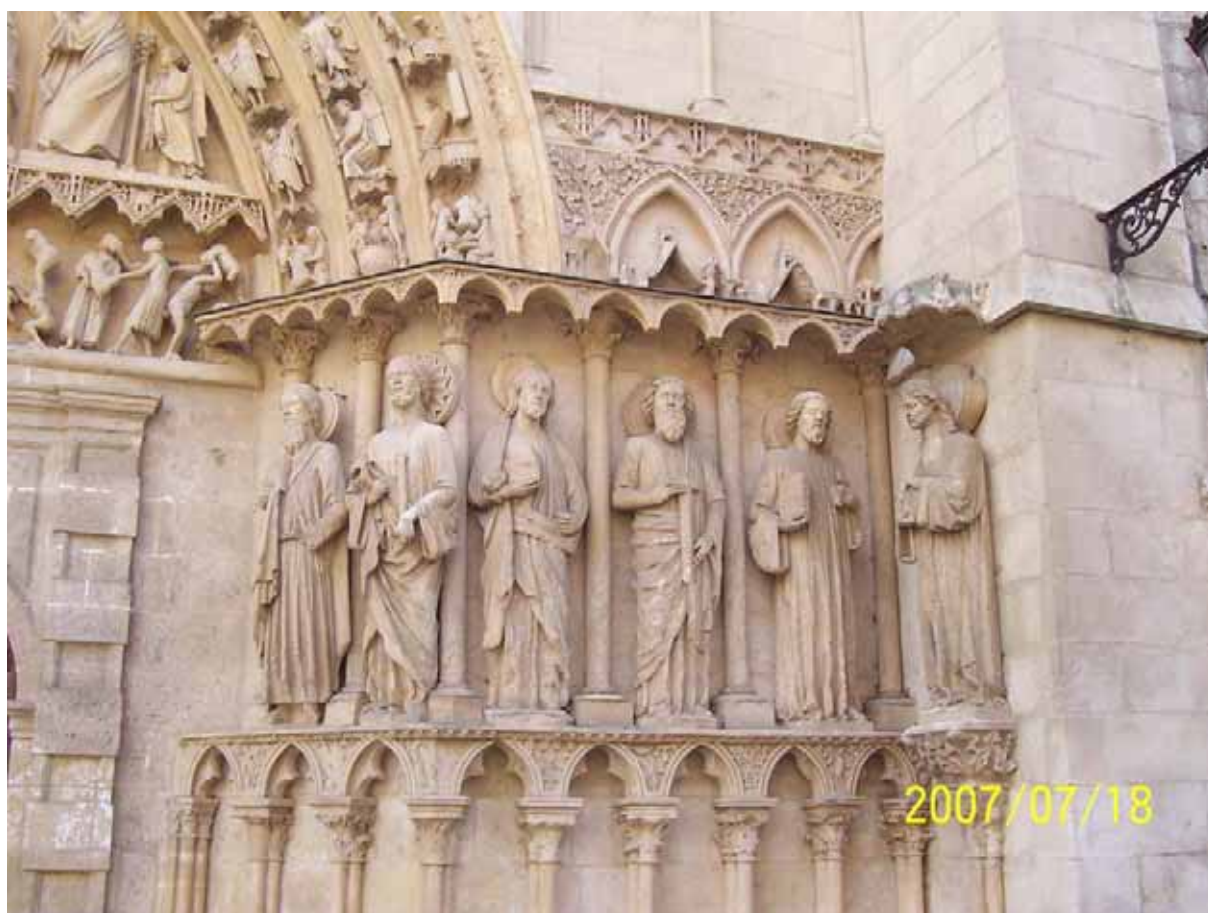
Csak az a baj, hogy meglepő módon Burgosban ma reggel kifejezetten hideg van. Az összes ruhámat magamra veszem, a szép fehér szoknyám alá felhúdom a pizsamaként használt zöld cicanadrágomat, hogy meg ne fagyjak. Még szerencse, hogy ilyenkor senki sincsen az utcán, csak az utcaseprők, közülük talán nem rívok ki túlságosan. Beülök egy folyóparti kis kávézóba, a forró fekete megvigasztal. A buszpályaudvaron hagyom a csomagomat, és mégiscsak rászánom magam a városnézésre.

Felmászok a várdombra, megnézem fölülről is ezt a kis középkori világot. Bele van ékelve egy modern nagyvárosba, a katedrális tornya a toronydaruk közé.

Isten földi helytartója a valószínűtlenné alakult világban. Fönről kinézek magamnak néhány kisebb templomot, ahova nem tudok betérni, mert ilyenkor be vannak zárva, de az ajtajuk köré faragott kőprédikációk így is elvarázsolnak. Minden ördögnek, minden apostolnak saját egyénisége van, az ördögök viccesen borzalmasak az apostolok reményt keltően hitelesek átszellemültségükben.

Végül beülök egy kis kápolnába a katedrálisban, nem turistaként. Azoknak ugyanis tilos ide a bemenet. Majd egy órán keresztül elmerülök Jézus szemlélésében. Öreg faszobor, bíbor kárpit előtt, arany keretben. Áhítat és szépség.

A katedrális mellett, egy középkori főtérre néző is étteremben pesto szószos tortellinit eszek. Aztán rohanok a buszállomásra.

Még éppen időben érkezem, hogy a buszon ablak mellett kapjak helyet. Egy érkező szigorú spanyol donna aztán gyorsan kipenderít onnan. Itt sajnos helyre szólnak a jegyek. Ezt nem tudtam. Teljes szélességével és hosszúságával elállja előlem a kilátást, így kénytelen vagyok a tévét bámulni a spanyol félsivatagos tájak helyett. Valami egészen hülye scifi megy, spanyolul. Ez egyszer nem hiányzik a nyelvtudás. Amennyit látok a tájból, keveredik benne az amerikai filmekből ismert kietlen vadnyugat, meg a szabolcsi aprófalvak világa. Másutt sem minden fenéig tejfel.

Ponferrada 65 ezre közepes méretű város, a Sil folyó fölött, párás hegyek gyűrűjében. Szinte érintetlen középkori vára van. Úgy néz ki, mintha frissen mászott volna ki egy mesekönyvből.

Sajnos, zárva van, felújítás miatt.. Viszont a Camino vándorkiállítás nyitva van, és zarándokoknak ingyenes. A Camino évszázados útvonalának tárgyi emlékeit gyűjtötték egybe, és nagyon izgalmasan idézik meg a szellemiségét. A történelmi tablók, a sok gyönyörű kegytárgy megismerése után a látogató hosszú, hosszú folyosóra ér ki, amelyet belülről a Camino útvonalán készített hatalmas fotók, az erdők és a hatalmas csillagos ég képei borítanak. Mindezt kiegészítik a zarándokok idézetei. Megosztjuk az utunkat másokkal, térben és időben. Ledőlnek a falak.

Július 19. Ponferrada –Fortefrio

Hosszas számolgatás után be kell látnom, ha gyalog megyek fel a Cerebreiro-ra semmi esélyem, hogy elérjem a repülőmet Santiagóban. Így reggel kisbuszra kapok, ami szűk órácska alatt felvisz Pedrofito Cerebreiro-ig. A hegycsúcsok végül is nem sokkal magasabbak ami Kékesüknél, mégis, ez egy egészen más világ, akárhogy is nézem.

Nem vagyok egyedül, Katával utazom, újdonsült ismerősömmel, akivel a ponferradai albergue-ben találkoztam. Eleinte meglehetősen távolságtartó volt, gondolom zavarta, hogy még egy magyar, talán attól félt, ettől már ő sem olyan különleges. Tejfehér ködben nekivágunk a hegymenet maradék részének. Beszélgetünk, most én vagyok az angyal. Sír. Házasságok, gyerekek, árulások, bukások, félelmek. Újra meg újra kibuggyannak a könnyei. Közben felszáll a köd, majd újra le. Elvesztjük az utat, ilyen velem először fordul elő a Caminon. Kata valahol ott felejtí a szeretett sapkáját. Őszülő spanyol angyal útbaigazít minket. Nahát, arra biztosan nem indultam volna, aztán utánunk hozza Kata sapkáját O Cerebreiro-ba, amit közben meglelünk.

Kőből készült hideg templomban elrebegek egy imát meghatottságomban a mindenütt jelenlévő gondviselésért, aztán káposztalevessel átmelegítem a szívem után a gyomromat is. Utána nekivágunk Tricastela felé. Ez további 22 kilométer. Útközben elveszítem Katát.

Végül nem jutok el Tricastela-ba. Fortefrionál elegem lesz, így szokatlanul későn, délután fél ötkor bevacokolom a hegyi szállásra. Szép, de drága, 7 euró. A pénzemet számba véve lemondok a vacsoráról. Újabb magyar „lánnyal” találkozom. Ezúttal nem 50, hanem 40 éves. Fiatalos az arca, de valami nem stimmel rajta még sem. Maszkszerű.

Tanár. Dől belőle a szó. Ez a nap már csak ilyen. Furcsa nekem, mert már két hete jóformán gondolkodni is angolul gondolkodok. De mindkét ember érdekes nekem. Kata KERESZTÉNY, csupa nagybetűvel, boldogtalan, jó és fél. Mariann nagyvad, kicsiben. Mindig győz (úgy választja ki a terepet) és sosem tanul. Uralkodik a férjén, de közben fiatal fiúkra vágyik, akikkel időnként ágyba is bújik. Őszintén önző, durva és kegyetlen.

Másnap reggel Tricastela- ban szétválnak az útjaink, én Samosba megyek, ő a rövidebb úton egyenesen Sarriába.

Július 20. Fortefrio – Samos

Samos felé csodás a táj. Egy sziklakatlanban halad az út, különösek a növények, impozánsak a sziklák. Kőpad mellett sziklaforrás, a meleg is tűrhető. De mellé lépek az útpadkának ügyetlenül. Hasra esem a nehéz zsákkal együtt. A térdem csupa vér és piszkosul fáj. Ahogy fekszem, tehetetlenül, az autók egymás után húznak el mellettem. Most kezdek el félni, először az út során. A spanyolok vendégszeretete különös nekem, pedig lehet, hogy a minta nagyon is ősi. Ha házon belül vagy, a vendég jogán hihetetlenül kedvesek veled, de házon kívül idegen vagy, és nem véd semmi. Ezért csodálatos a Camino, ott vendég vagy, egy idegen országban, ismeretlenül, ott tudják, te is tudod, mindenki vendég ebben a világban. Mid van, amit nem kaptál? Kérdezi az ige. Mire Samosba megérkezek, már minden bajom van. Fáj a lábam, a hátam, pocsék a kedvem. Megebédelek egy helyi kricsmiben. Bosszút állok a világon. Bifszteket eszem sörrel, salátával, sült krumplival. Közben üvölt a TV. Latin előadók kavalkádja. Aradszky és Korda Gyuri hazát tévesztett, nyilvánvaló.

Azon merengek, elszállt az ifjúságom, ostobán és hiába. Talán más is így érez?

Zoli a gyerekeivel a Tátrában nyaral. Már nem „tart”. No lám, mennyit számít a szeretete! Pedig most is szeret, csak mással van elfoglalva. Fontos vagyok neki, ez az egyik talpköve a házasságunknak, de vajon olyan fontos ez? Amúgy meg BÜSZKE vagyok arra, hogy a gyerekeivel sokat javult a kapcsolata, mióta együtt vagyunk. De most mégis egyedül érzem magam. Bár az alkotó felem tudja, írni csak így és ilyenkor lehet.

Éjjel össze-vissza álmodtam. Anyámékkal éltünk közös lakásban, nekünk alatta szétbombázták az alagsori lakásunkat. Örültem, hogy velem vannak a szüleim. István valahol messzebb lakott. Aztán hóesés volt. (Mielőtt elértem Fortefrio-t, olyan pocsék lett az idő, hogy mindenre elkészültem. Mit lehet tudni, itt a hegyekben?) Mariann rám vetette magát és bevonszolt a hóesésből. Aztán színésznő voltam, sikeres, de éppen elfelejtettem a szerepemet. Na erre varrjak gombot! Ahogy mondani szokás.

Kezd már változni bennem valami. Mindig is örökkévalónak éreztem magam – bezárva a halandó világba – zsidó voltam, majd agnosztikus. Most kezdem átélni, itt vagyok, ez vagyok, a dolgok megtörténnek, aztán lezárulnak. Múlandóak. Nem egyszerűen csak változik a kép, majd az örökkévaló bennünk változatlan formában tovább lép. Testünk, lelkünk, életünk összefonódik, valamilyen értelemben mulandó, de mégis becse, mert megismételhetetlen. Jól ki kell használni az időnket. Na, a Caminora nem sajnálom.

De mit van még módomban megtenni a maradék kis időben?

Szeretnék Zolival ágyba bújni, hiányzik a szerelem.

És szeretnék nyugodtan élni, írni, tanítani., leginkább középiskolában. Szeretnék megtanulni imádsággal átszöve élni.

Abba akarom hagyni ezt a hajsztolt életet. Vissza akarom kapni a képességemet arra, hogy a mindennapi kis apróságoknak is úgy tudok örülni! Sokat akarok gyalogolni otthon, de könnyebb csomaggal! Nyelvet tanulni, koncertre, színházba járni.

Délután Samosban elrontott első házasságom emlékei gyötörnek. Vajon én mit szúrtam el?-kérdzem magamtól újra meg újra. Bármilyen volt is Ő, miért nem állítottam meg? Miért nem volt elég erő bennem ehhez? Bántott, aztán én bántottam, kölcsönösen megaláztuk egymást számtalanszor, és ugyan, mire volt ez jó?

Viszonylag későn engednek be az albergue-be. De ajándékként orvos egyetemisták ingyen ellátják a térdsebemet. Így nem fertőződik el. Az albergue ki van festve, középkori miniatúrák világában (és kényelmében) lakunk.

Csavargok az egyutcás kis településen, a hegyek mindenfelől körülölelnek. A szállásunk is a kolostor része. Meglepetésemre a kolostor többi része is látogatható, bár csak vezetővel.

Éppen időre érkezem. Ódon falak, ajtók, de rám a kert és a festmények voltak a legnagyobb hatással. A kert nagyszabású, mint egy palotakert, kicsit zavarba ejtő is ez nekem.

Az én elképzeléseim szerint egy igazi kolostorkert olyan, mint amelyet Los Arcosban láttam. De ez a kolostor, ami több mint 1000 éves, valószínűleg a maga korában nem csak csendes búvóhely, hanem komoly társadalmi megbecsültséggel és szereppel bíró intézmény is volt. A festmények viszont, különösen az olajképek, a lehető legszemélyesebbek. Az olajképet egy feleséggyilkos festette, a börtön után lépett be ide szerzetesnek. Gauguinre emlékeztetnek a képei, de nem utánérzések, csak az intenzitásuk hasonló. A falfestményeket valószínűleg többen is festették, megejtő, ahogy minden sarkot, ajtózugot kitöltenek, s a hit harcairól mesélnek.

Este misére megyünk, többen is az albergue-éből. Kezet fogunk a megbékélés szertartás részeként azzal a francia házaspárral, akivel többször is találkoztam útban idefelé. Idegenből társakká válunk egy pillanat alatt, útitársakká. Csodás érzés. Könnyű álommal ajándékoz meg.

Július 21. Samos – Sarria

Hajnalban indulok. Szépek a fények. Rettentően ki vagyok borulva, magam sem tudom, miért. Délre Sarriában vagyok, de annyira fáj a térdem, nem akaródzik tovább indulnom. Aggódok, hogyan megyek így tovább. De nincs más választásom, mert innen nincs is busz Portomarinba. Kompromisszumos megoldást választok. Keresek egy albergue-t. Közben a rosszkedvem, az ingerültségem percről percre nő. Az albergue ingyenes, de hosszú sor áll előtte. Valószínűleg nem jut mindenkinek hely. A szokott „ügyességemmel” helyezkedek, de lefűlelnek és hátraküldenek. Máylim van, az utolsó előtti hely az enyém, de bejutok. Ellnetétben néhány lovassal, akik már utánunk érkeztek.

A többiek mehetnek tovább, vagy a drága magánszállásra. Mégis forr bennem a sértett düh. Azokkal kerülök egy szobába, akik rám szóltak a tolokodásomért. Jól tudom, hogy nincsen igazam, mégis szívesen megfojtanám őket egy kanál vízben. Rövid alvás után némileg megkönnyebbedek. Megfürdök, a (még mindig) hófehér szoknyámban, szandálban megint nőnek érezhetem magam, és ez most különösen fontos nekem, mert éppen az afeletti

megemésztetlen kétségbeeséssel küzdök, hogy huszonegy évi házasság alatt képtelen voltam kiérdemelni István szeretetét és megbecsülését. Beülök enni egy közeli kis vendéglőbe. Jó dolgom van, és tudom is ezt. A sétán összefutok Serafinoval egy spanyol matektanárral az albergue-ből. Kicsi, mozgékony, praktikus. Macskaszerű, annak kedvességével és öntörvényűségével. Együtt nézzük meg a templomokat. Nem nagy szám egyik sem, ahogy maga Sarria sem.

Közben megfogalmazódik bennem, hogy a elutasítás szégyene és fájdalma választott el minket első férjemmel. Ezt mindketten már eleve hoztuk magunkkal a házasságba, és evvel az örökséggel nem tudtunk megbirkózni. Annyi feszültség oldódik ki belőlem a megfogalmazás által, hogy egész délután ásítózom. Próbálok ezen az új szemüvegen keresztül visszafele nézni. Hogy az elutasítást ellensúlyozandó mindketten teljes és tökéletes elfogadást követeltünk, anélkül, hogy akár a nem teljesért is megdolgoztunk volna, hogy tettünk volna bármit a másik tiszteletéért.. Végre kölcsönös a kép. Tapasztalataim szerint az olyan esetleírások, amelyek nem tartalmazzák mindkét fél kölcsönös részvételét, többnyire nem állnak meg a lábukon. De ez igen. Mi volt köztünk, volt-e egyáltalán különbség köztünk, Uram? Te jó akartál lenni, azzal gyötörted, öneki már nem maradt más, mint hogy gonosz legyen, felelőtlen és kényelmes. Felosztottatok egymás között a világot, aztán szenvedtetek tőle. Mert nem volt igaz egyikőtökre sem ez a felosztás. Ugyanabból a sebből véreztetek és gyötörtetek egymást. Rossz csapda. Nincs kijárat, csak a halál. Bármilyen értelemben. Hogyan lett vége? Nem lett. Nézz magadra! És ő is azért pocskondiáz még mindig, hogy összezsugorítson, és ezzel elvegye a bántásaid erejét.

Istenem, nem akarom többet tudni, mit mond, mit gondol ő, legyen vége. Végre előre akarok nézni!

Igazából a lelkem mélyén tudtam, csak nem akartam átélni, mennyire fájt neki is, s hogy nekem is mennyire kevés volt egy csomó szempontból és hogy hányféleképpen hoztam ezt a tudomására nap, mint nap. Nagyon kellett volna, hogy szeressen, védjen, óvjon, úgy, ahogy vagyok, értékesnek lásson, de képtelen volt erre. Én pedig képtelen voltam megszélídíteni és megfékezni a haragot benne, anélkül hogy elpusztítsam benne a csírázó férfit. Csupa fájdalom és félreértés az egész. Borzasztón sajnálom így visszamenőleg. Kívánom, legyen boldog a továbbiakban, de nem akarok tudni róla. Szeretném, ha végleg véget érne a közös életünk. A gyerekeink felnőttek, jobb nekik, ha nem nehezítjük meg még jobban a dolgukat

Mennyiben hasonlít az iskolával kapcsolatos kudarcom a házasságom kudarcára?

Nagy lelkesedés az elején. Közös ugrás. Aztán kezdem megutálni őket, mert keresztbetesznek az álmaimnak. Aláválasztok velük, belátva saját hiányosságaimat, védett helyzetben akarom

bepótolni ezeket. Aztán lassan szűk lesz a tér nekem, bepótoltam a hiányaimat, minek maradjak tovább. A vándor bennem jól lakott, kialudta magát, tovább akarna állni, de a felelősségérzés megakadályozza. Ezúttal szeretnék jól dönteni. Nem a hamis jócselekedetek, hanem a szeretet irányába. Vajon az iskolán belül van-e reális választási lehetőségem, vagy nincs? Segíts nekem, Istenem!

Július 22. Sarria – Portomarin

Másnap, élve a kellemes lehetőséggel, csomag nélkül indulok útnak Serafinoval. Hajnalban indulunk, szinte futva tesszük meg a távot Portomarin-ig.

Velem ellentétben Serafino a profik kategóriájába tartozik. Nem vallásos, csak szereti ezt az életet. Úrközben gyümölcscsel kínál, megmasszírozza a lábamat, átköti a sebemet. Az út mindenkit megkínál az angyalsággal. Serafino spanyol lovagként űzi a mesterséget. Miután nincsen közös nyelvünk, spanyolul tanít. Rengeteget nevetünk. Nőnek érzem magam mellette, és ez most gyógyír háborgó lelkemnek.

Igyekszem óvatos lenni, ő magányos ember, én távol vagyok az otthonomtól régen, édes ez így, de veszélyes. Ezt mindketten tudjuk. Mio Hombre, hangsúlyozom Zoli létezését első perctől fogva. Másnap már külön folytatjuk az utunkat.

Délután kellemetlen meglepetésként ér, hogy a csomagomat még sem hozták utánam. Valahol elkeveredett. Hosszas telefonálgatás a bárból, ahova meg kellett volna, hogy érkezzen. A

repülőjegyeim is benne vannak. Fogalmam sincs, hogy jutok így haza. Megint elfog a magány érzése. Végül, több óra bizonytalanság után valaki megtalálja, és utánam hozza kocsival. Zolitól is jön SMS, csupa szeretet, Toma is felhív, kicsit kapatos hangon olyan kedveseket mond, hogy belepirulok. Megköszöni, hogy megszülettem, hogy szoptattam, és tudja, hogy annyi figyelmet és szeretetet kapott, ami egyáltalán nem szokványos. Mondom neki, az érzés kölcsönös. Mamaként én is kivételesen szerencsésnek érzem magam. Most igazán nem mondhatom, hogy nincs visszaáramlás köröttem a szeretetben! Ez vár otthon!!! Jót tett a gyerekeimmel való kapcsolatomnak, hogy már nem általuk akarom megvalósítani az álmaimat. Ezek megvalósításakor ugyanis túlságosan öntörvényű és erőszakos vagyok. Vagy csak férfi? De nekem minden esetre ez nem áll jól. Pedig igazgatóként az én feladatom, hogy egészben lássam a dolgokat, hogy távlati terveim legyenek, de ehhez nélkülözhetetlen a szoros, ösztönös kapcsolat a többiekkel, enélkül nincsen esélyem a megvalósításra, bármilyen jó is a terv. A messzire látást ki kell egészítenem a mindennapok alázatával. Milyen nehéz nekem ez, Istenem! Megtanulni élni és élni, hagyni, egyszerre. Vissza kell adnom a munkatársaim önbecsülését, amit ügyesen elvettem. Pontosabban megfogalmazni, és számon kérni, amit akarok, azokat a cselekedeteket, amikből kinőhet a jövő.

Közben a szexualitáson gondolkodom.

Minden korszaknak megvannak a maga jellemző torzulásai. Mikor Freud felfedezni vélte a szexualitást, valójában a saját korát fedezte fel. Ma már a pszichoanalitikusok közül is sokan vitatják, hogy minden lelki baj forrása az elfojtott szexualitás. Mert maga a kor változott meg, amiből ez a grandiózus elmélet kinőtt.

Mostanság a szexualitás, nem hogy nincs elfojtva, talán a kelleténél is nagyobb hangsúlyt kap. Nem egyszerűen részévé vált az életünknek, hanem a pénz és a fogyasztás mellett az egyik legfőbb értékévé.

Pedig bálvány csak egyféle van, szoktam mondogatni 'viccesen', vérengző. A teremtéshez képest minden szűkösebb. Ha beérjük egy részlettel, akkor az előbb-utóbb feleslegessé teszi a bennünk élő egészet, s a rajtunk uralkodó démon gondoskodik is arról, hogy a rendszeren belül nem értelmezhető elemeinket elveszítsük. Uralkodik rajtunk, mert hódolunk neki, boldogságunkat remélve tőle. Diderot mondja valahol, hogy ha valakinek hatalmat adunk arra, hogy boldoggá tegyen, akkor egyúttal azt is megengedjük neki, hogy boldogtalanságunk forrása legyen.

Mint minden túlértékelésnek, ennek a mélyén is hiány húzódik meg. De amint a valódi végtagvesztésnél is oly gyakori, hogy a hiányzó testrész fantomként továbbra is ott marad, viszket és fáj, de immár orvosolhatatlanul, ez a jelenség elvesztett lélekreszeinknél még

következetesebben lép fel. Semmi sem fontosabb, mint ami nincs, vagy amiről csak úgy hisszük, hogy nincs.

Zarándokként is meg kell állapítanom, így, ötvenen túl is szenvedélyesen szeretem a szexet.

Gondolom, a nem elhanyagolható közvetlen fizikai örömon túl mindenkinek másért olyan fontos. Nekem a természetes egymásra találásért, a játékért, a párommal minket összekötő gyengédség és bizalom megtapasztalásáért. S ami talán a legfontosabb, az ágyban végre megszabadulhatok férfierőmtől, aminek a kifejlesztésére sorsom rákényszerített.

De az öregedésem első hullámaival, mint minden nőnek, nekem is számot kellett vetnem azzal, hogy a biológiai vonzerőm csökkenni kezdett. Most hogyan tovább? Mert a bennünk élő állat tisztelete nagyon fontos. És az állat bennem azt mondja, szexelj, szülj és szoptass, neveld fel az utódokat, aztán halj meg, hogy több kaja maradjon nekik.

Gondolataim visszakanyarodnak a megelőző századfordulóhoz. Mintha a szentimentalizmus és a romantika kora minden erejével a bennünk lévő állatot próbálta volna megtagadni. Dédanyáink korában egy rendes úrinő köteles volt elájulni a gatyá szóra, és tilos volt kimondania, hogy fenék.

Az a szerencsés szerencsétlenség ért, hogy nagyanyám nálam napra pontosan ötvenkét évvel idősebb húga kicsi koromban kisajátította a lelkemet magának (ha jól belegondolok, akkoriban ez pont időszerű viselkedés volt), s mivel ez már csak gonosz következménye volt annak, hogy vele is ugyanezt tette valaki annak idején, távol minden fantasztikumtól, ezen a kapcsolaton, mint időkapun keresztül, váratlanul a XIX. Században találtam magam. Ebbe beletartozott a tökéletes szilvás gombócon felül a folytonosan ugrásra kész beöntés és fenékben (bár a szót nem mondjuk ki) lázmérőzés is, és egyáltalán a természetes életerő és kívánságok kényszeres visszaszorítása. Ahol egy nő képességeit legfeljebb a díszítés szintjéig illendő kifejleszteni. Viszont a megfelelő viselkedés elsajátítása vérre megy. Felkészítés egy bezárt és nagyrészt terméketlen életre. Ahol viszont az esztétikum, a megjelenés, az illúzió óriási szerepet játszik.

Elgondolkoztató számomra, hogy a hatalom, az elnyomás és a kifinomultság, az akár az ösztöneinkkel és biológiai programunkkal szemben evezve is, de tudatosan megalkotott létezés mennyire egymás kiegészítői. Mintha ezáltal kettős mivoltunkból csak a magasabb rendű rész maradna meg, s ez feljogosítana bennünket arra, hogy mások fölé rendeljük magunkat, s kihasználjuk őket. Hogy jogunk legyen bizonyos alsóbbrendű, emberszerű létformák érzéseit, vágyait, jogait semmibe venni.

Ördögi csapda. Isteni felünk vágyik a létezés megadott kereteiből kitörni, az eredeti teremttel versenyre kelve annál is szebbet, nagyobb, hatékonyabbat alkotni, de ezzel

együtt mindig megjelenik King Kong, a megszelídíthetetlen eredeti létezés. Óriási, szőrös, fekete magánvaló, aki még emlékszik a szeretetre, de erre rendszerint csak a végleges megsemmisítése után jövünk rá.

Nem kevésbé nyomasztó nekem azonban az a nyilvános és közös magánröfögés, ami mára már szinte általánossá vált. Aki a mikrofon ura, mert megfelelő társadalmi meghatározottságban szenved, gátlástalanul tárja elének testnedveit. Egy, a palettának még messzemenően az igényesebb felén tartózkodó riporter jó múltkorában mintegy tízpercen keresztül ecsetelte hasmenéses betegsége részleteit. Nem érdekelt. Visszajutottunk Napkirály udvarában, ahol az alsóbbrendűek (lásd tévénezők) előtt mindent szabad. Így a király bátran fogadhatja reggeli széke közben a svéd követet, sőt ez megtiszteltetésnek számít.

Hát igen, keskeny az út. A kettős, állati és isteni létezés összenövésének, a magasabb szintre emelt közös harmadik dimenziónak a megélése itteni feladatunk, ez az emberi létezés. A szexualitás helyett napjaink Freudja ennek elfojtását kéne, hogy kezelje.

Július 23. Portomarin – Palas de Rei

Az éjjel megint össze-vissza költözködtem, de azért az előző éjjelnél többet tudtam aludni. A kedves magyar fiú, a fölöttem lévő ágyon, húzza a lóbórt istenesen. Rugdosom, pissegek, majd fütyülök (állítólag az segít), mindhiába. Magánzárkába az ilyennel, gondolom vérszomjasan., de rájövök, mindegy, a helyzet amúgy is menthetetlen. Kb ötven bűdös ember egy kicsi ablaktalan szobában, szellőzés nélkül, s még legalább négyen horkolnak. Ráadásul a fiatalok szokásos esti mulatozása miatt még az ajtót is bezárta valaki. Jobb, ha menekülöre fogom a dolgot, mielőtt beállna nálam a fulladásos halál. Az előtér már kiürült, van levegő, de a padló hideg, a kanapé meg rövid. Ülök, állok, fekszem, összehajtom magam fele méretre, sehogy se jó. Végül feladom. Közben szerencsémre a szoba levegője is megszelídült, a horkolás is alábbhagyott. Van még egy órám aludni. Az is valami.

Örömmel kelek, de kinézve az előtér ablakán, látom, ma bizony esőben fogunk menetelni. Itt Galiciában ez nem szokatlan. Még sötét van, mikor elindulok. Az esti kalamajka miatt (a hátizsákomat hajkurásztam) a továbbvezető út előző esti bemérése elmaradt, a sötétben rögtön el is tévedek. Visszaaraszolok a városba, találok egy barátságos cafetaria-t, finom a kávéjuk, nem beszélve a croissant-ról. A tévén Magyarországról tudósítanak. Mindenki óvott attól, hogy ide jöjjenek a legmelegebb hónapban, de én nem tágítottam. Közben itt az utóbbi évek leghűvösebb nyara van, otthon pedig három hete tombol a 45 fokos hőség. Ennyit a kiszámíthatóságról. Az aszály és a szárazság miatt otthon égnék az erdők. Vajon lesz-e hova hazatérnem? Megismerem-e még az otthont? Fellengzős és közhelyes szövegnek, de pontosan fejezi ki, mit éreztem a homályos spanyol ég alatt kortyolgatva a café con leche-t.

Még a szálláson Serafino bocsánatkérően mosolyogva tudtomra adta, ma már nem együtt megyünk. Én ezt már este tudtam, magyaráztam nem létező közös nyelvünkön, Ki tudja megértette-e. Azt hiszem, igen.

Végül nagy nehezen megtalálom a városból kivezető utat. Hosszú a táv, fúj a szél, esik az eső. Ma legalább nem kell aggódnunk a hőség miatt. Mire délutánra bevergődök a jellegtelen kisvárosba, és megtalálom szerencsésen az ingyen szállást, azt hallom belülről szólni: Ez itt a te Santiago-d. Elhessegetem a gondolatot.

Július 24. Palas de Rei – Arzúa

Reggel, bár kavarnak bennem az érzések, végül is buszra szállok Melidéig, onnan majd gyalog teszem meg a hátra lévő távot Arzúáig. A buszon összefutok Enrique-vel, a mexikói matematikussal, akivel együtt indultunk St. Jean-ban. Örül nekem, pedig alig ismerjük egymást. Ő volt az, aki Roncesvallesben este a mise után odajött hozzám, és mondta, hogy reggel látva engem felfelé küzdeni a nagy lejtőn, biztos volt abban, hogy nem érek el idáig. Hát...Én sem voltam benne olyan biztos, de ezt neki sem árultam el.

Ő egyenesen Santiagoba megy, hogy ott legyen kezdettől fogva Szent Jakab ünnepén. Rám vár még egy kis gyaloglás. Leszálok Melidében.

Még korán van, esik az eső, és minden zárva. Még a nagyon híres apátságukat sem tudom megnézni belülről. Szerencsére a csendőrség (rendőrség?) épülete nyitva van, ott legalább tudok pisilni.

A város határában ősi templomocska, kőfallal körülvett zöldellő kertecskében. Ezer évesnek tűnik. Gyönyörűek a kertjében a növények.

A hátralévő 16 km is megkínoz. Az emelkedők miatt. Alig kapok levegőt, de csak küzdök tovább.

Már közel járunk Santiagohoz, többfelé találkozunk ősi fürdőkel, hol a zarándokok felkészülhettek a „Találkozásra”.

Nem tudok róla, de rám is vár még ma egy találkozás.

Egy útmenti kis településen betérek a templomocskába megpihenni , és megcsodálni Jakab apostol bájosan naiv szobrát.

Foházkodásom közben megérkezik a helyi plébános, örömeiben, hogy egy pergrinát lát, égne emeli mindkét karját, majd rám téve jobb kezét, hosszú, számomra csak a szavak vonatkozásában, de nem a jelentésében érthetetlen áldást mond rám. Könnyekig meghatódom. Arzúában, a kellemes kis albergue-ban letáborozva már nem érzem a fáradságot. Kedvem lenne estére, a tűzijátékra bebuszozni Santiagoba, de nem tudom, mikor ér véget, és hogyan jutok haza. Nem merek bevállalni egy újabb bizonytalanságot. Később megtudom, helyesen döntöttem. A móka csak 23.30-kor kezdődött el, és akkora tömeg volt, hogy az egyszerű halandók úgy sem láttak belőle semmit.

A beutazás helyett mosok és szárítok, az udvaron álló gépeket kihasználva, a költségeket megosztva két kedves magyarral, Ők profik. Sebes lábbal, és mindennapi betevő 30- 40 km-el. Évek óta készülnek az útra, külön, külön, idősebb nő és fiatal fiú. Nem anya-fiú, nem szerelmespár. Csak útitársak, akik az utolsó pillanatban még sem mertek egyedül elindulni egyedül, így találtak egymásra az interneten. Mire összetalálkozunk, már teljes köztük az összhang.

Ahogy rájuk nézek, elgondolkozom. Milyen nagy úr a szex a férfi-női kapcsolatokban. Nem mindig mederben folyó vágyaink mennyi téves kapcsolást és zűrzavart is eredményeznek, miközben talán a legbiztosabb hírforrásaink mélyben zajló történéseinkről. Most, hogy már kiöregedett versenyló lett belőlem, nem érezhetem többé a pálya bódulatát, az adrenalin löketét, de talán jó is ez. Helyet hagy másfajta szeretetnek is, ami éppúgy fontos részünk, bár talán kevésbé sodor, és több köze van a hétköznapiakhoz.

S talán sok szeretet vár még rám olyan fiúktól és férfiaktól, akik élvezik, hogy már nem a szexre megy ki a játék kettőnk között, hanem valami másra.

A szeretetnek mennyi arca van! S korszaktól függően, kiszakítva egy-egy aspektust az egészből csak egyiket vagy másikat tekintjük mérvadónak.

A szárítóra várva elmesélik egy kalandjukat. Az egyik alberguében, útközben, szerencsétlenségük összehozta őket Carlossal, a bővérű spanyollal, aki kiszemelte magának egyik csinos fiatal lakótársukat, a német Piát. Meg is ágyazott magának mellette a földön, és jóféle spanyol borral felbátorította magát, ha már erre a leányzótól nem számíthatott. Pia egy ideig hessegette, de aztán kezdett bedurvulni a dolog, mert a spanyol lovag csak nem adta fel, s mind határozottabban követelte nem létező jussát. Végül a többi fiú elüldözte, őrséget aludtak Pia mellett, de az éhesen maradt csődör bosszúból akkora ramazurit csapott, hogy végül az éjszaka közepén a gondnok kizárta az épületből. Mit sem neki, megpróbált az alacsony tetőre felhágva az ablakon bejutni, míg végül leesett, és a kórházban kötött ki. Jani csak a hajnali induláskor vette észre, hogy Carlos a zűrzavarban az ő speciális túracipőjét öltötte magára. Ugyanis 2 évvel korábban az egyik neves sportszergyár, a nevezetes jubileumi év tiszteletére, kibocsátott egy Camino márkajelű cipőt. Jani megvásárolta ennek egyik példányát, nem kis összegért, azóta ápolta, fényezte, őrizte, óvatosan bejáratta. S mindeközben ez szépen jelképpé nőtte ki magát számára. S most itt állt Carlos cipőjében, ami ugyanaz a márka volt, de nem AZ, ráadásul fél számmal kisebb volt az övéénél. Az albergue gondnoka reggel bevitte őket a kórházba, ahova Carlost vitték, de az már hajnaltájban lelépett, magával vive az ismeretlenbe a szent cipőt. Jani és a cipője gyorsan legendává nőtte ki magát. Mindenki folyton mások lábát bámulta, nem kerül-e elő. Később összefutottam Janival Santiago-ban. Ült a templomban és boldogtalan volt, mert évek óta látta magát ülni a csodás katedrálisban, megérkezvén, a CIPŐben. S most ott volt, de új, és szoros cipőjében már nem az volt, aki addig. A cipővel együtt a részeges és szerelemittas Carlos is vele maradt, részévé vált. Szeretném leütni – mondta. Már késő – nevettem magamban, s közben megértően bólogattam.

Július 25. Arzúa – Santiago de Compostela

Reggel még mindig nyomaszt a választás kényszere. Tovább Arca de Pino-ig, aztán csak másnap este Santiago, azaz szabályosan, de akkor lemaradok a Szentt Jakab ünnepségről, és egyáltalán Santiago-ról, amit nagyon sajnálnék. Vagy menjek Arca de Pino-ig, hagyjam ott a csomagomat, és buszozzak be este Santiago-ba, majd vissza?

A profik Monte del Gozo-ig mennek, ami 38 km körül van. Ötkor már húznak el. Úgysem tudok aludni, meg kicsit az is motoszkál bennem, milyen lenne, ha én is profi lennék, így hát felkelek és útnak indulok. Sötét van, a kávézó, amit előző este kinéztem magamnak, még zárva. Üres vízen indulok neki a homályba vesző erdőnek, de egy idő után visszafordulok. Zseblámpám nincs, még kitöröm itt az út végén a lábam, kérdés, megtalálnak-e az erdőben. Így az erdei út helyett az aszfaltozottat választom, ott legalább nem tévedek el. Mire kivilágosodik, és már látom a papirkáimat, rájövök ezzel kb 5 km-es kerülőutat csináltam magamnak. Dühöngök. Már megint igazodtam valaki máshoz, valaki másmilyenhez, és tessék. Nyugodtan kávézhattam volna Arzúában, békésen bandukolhatnék az eukaliptuszligetekben, ehelyett !!! Na hagyjuk. Az elkeseredésem tovább nő, mikor rájövök, hogy reggeli kábulatomban ott hagytam az albergue-ben a telefonomat, az otthonnal való egyetlen kapcsolatomat. Nem tudom, mit csinálok.

Közben szerencsésen rátalálok az ösvényre, már a gyaloglás is jobban megy, de még mindig nem tudom, mi lesz a telefonommal. Megyek előre, de a kis készülék visszafelé húz.

Arra gondolok, útközben megkérek egy spanyolt, hívják fel az albergue gondnokát, adja oda a telefont az itteni kisvárosok közötti buszjárat sofőrjének, az meg adja le az Arca de Pino-i albergue gondnokának. Így utólag, valószínűleg már nem voltam magamnál, mikor ezt kitaláltam. Végül egy kedves idős francia házaspártól kérek segítséget, ők tudnak spanyolul, és meg néhány szót franciául. Hurrá! Kiderül, az albergue gondnoka már leadta a telefont a helyi csendőrségen, nincs mit tenni, vissza kell mennem érte. De busz nincs vissza ilyenkor, sőt a buszmegálló is innen előre vagy hátra több, mint tizes.

Az ösvény itt szerencsésen találkozik a főúttal, megpróbálkozom a stoppolással. Az autókban kimutogatnak nekem, megjegyzéseket kiabálnak, amit szerencsére nem értek, majd tovasuhannak. Röhejesnek érzem magam. Végül elhatározom, még 10 percet próbálkozom, aztán tetszik, nem tetszik, előre kutyaagolok a legközelebbi buszmegállóig. A kijelölt idő legeslegutolsó pillanatában lefékez mellettem egy kedves szőke spanyol. Angolul egy szót sem beszél, de mostanra én már makogok spanyolul, megértjük egymást. Nemcsak Arzuá-ig viszel, de segít megkeresni a Guardia Civil irodáját is, és megmutatja, hol a buszmegálló Santiago felé. Bejön velem az irodába, de szerencsére nem kell sokat magyarázkodnom, ott az asztalon a telefonom. Lecsapok rá. Öt helyes spanyol rendőr, egyik sem beszél egy szót sem angolul. Why espanol people don't speak English? – sóhajtok fel. Nevetnek. Ezt azért értik. A kapuban a szőke spanyol grand búcsút int nekem. Bocsánatkérően néz rám, hogy a buszmegállóig már nem fuvaroz vissza. Nevetek magamban. Mit nekem az a néhány száz méter?. Véget ért az utam. Hamarosan már a Santiago-ba tartó buszon ülök, megkönnyebbülten, bár egy kicsit aggódva, lesz-e szállásom ma este?

A buszról leszállva a elszakad a zsákom pántja, majd ötven méteren belül a kerekei is felmondják a szolgálatot. Az utolsó pillanatban érkeztem meg. C'est fini. Itt a vége, fuss el véle.

Átküzdöm magam a városon, oda-vissza, ugyanis az elsőnek kinézett albergue már tele van. Mázlista vagyok, mert utam során ez az első ilyen eset, de most ez nem vigasztal. Úgy hallottam a másik albergue meg zárva van, kiderül a Jakab ünnepre kinyitották, így hát irány vissza. A helyi szeminárium épületében berendezett szálláson tényleg kapok helyet, és mindjárt két napra! Most már tényleg képes vagyok mázlistának látni magamat. A városban összefutok Enrique-vel, neki is hihetetlen szerencséje volt, mondja, hozzájutott egy nagyon kedvezményes 20 eurós szálláshoz! A szemináriumbeli viszont csak 5 euró!

Most, hogy a gyakorlati nehézségeken túljutottam, valami összeszorítja és kaparja a torkomat. Hát vége? Ennyi?

Besétálok a városba, már tisztán, jószagúan. Vegyes érzésekkel eléltelve kiváltom a zarándok igazolást – a kétségek annak szólnak, hogy végül is az utolsó száz kilométert nem mind lábon tettem meg, igaz összességében több, mint négyszázat gyalogoltam. A lábaim most is fájnak, a mai huszastól.

Kóborlok a városközpontban, nem nehéz megtalálni a híres katedrálist Nem épület, hanem gigantikus ősi lény. A kövek közül mindenütt virágok bukkannak elő. Kőből hasadt élet. Odabent mise és aranyzuhatag. Sose szerettem a pompába vesző templomokat, de ez itt most más. Isten áradó kegyelméről beszél. Megpillantom Robertet, az egyik ír fiút, az első napon megismert kis csapatból. Összesen másfél napot töltöttünk együtt, de most ez valamiért nagyon soknak tűnik. Ölelgetjük egymást. Kitör belőlem valami régen elfeledett zokogás, megállíthatatlanul. Több ezer kilométerre a hazámtól, az otthonomtól, ülve a aranyzuhatagban az idegenek között, végleg hazaérkeztem. Megnémulok a gyönyörrel vegyes fájdalomtól. Nincs kedvem fényképezni, turistáskodni. Későre jár. De itt ilyenkor még világos van, és zajlik az élet. Kinéztem magamnak a programfüzetben egy esti koncertet, de hibás a füzet, tegnap volt. Nem is bánom. Annyi ajándékkal halmozott el ez a város, ez a délután, alázatosan hazabaktatok, aztán alszom, mint a kő.

Július 26. – 27. Santiago. Megérkezés

Hajnalban a szokott észülődés hangjára ébredek. Először nem értem, aztán mégis. Mennek tovább Finisterré-be. Jó utat kívánok nekik, közben sajog a szívem. Ennek most már végleg vége? Jó volt veletek, barátaim.

Pedig első hajnalban, majd megfulladtam a dühtől, a zacskózörgés miatt. Jót mulatok akkori magamon. Ez már egy másik világ, és benne én is más. Remélem sikerül a gyaloglás szeretetét átmentenem majd az otthoni életembe is!

Újra elmegyek
megcsodálni a
katedrálist,
nem tudok
betelni.
Délelőtt a
környékbeli
falvak lakói
számára
celebrálnak
misét a
katedrálisban.
Népviseletben
a helyi
vadvirágokból
kötött
csokrokkal
várnak a
katedrális
előtti téren,
majd
zeneszóra

vonulnak be a templomba. Az apróságokat is beöltöztetik, ami még meglepőbb, látok egy halmozottan fogyatékos fiatal lányt is, aki szinte élőhalottként ül a kocsijában, ő is népviseletben van.

Ő is a helyi közösség tagja, és ez így van rendjén. A csodálatos épület tövében hosszan hallgatok egy utcazenészt, egy dudást, aki úgy játszik a hangszerén Bachot, mint Kocsis Zoltán a zongorán Mozartot. Életemben ilyet nem hallottam.

Testben lélekben megbékélve finom levest hörpölök az ódon utcácskák valamelyikében.

Aztán ajándékvásárlásba fogok a hitelkártyámat megcsapolva. Már régen mínuszban vagyok, de most mit bánom. Tele a szívem, másoknak is jutnia kell ebből a rengeteg örömből.